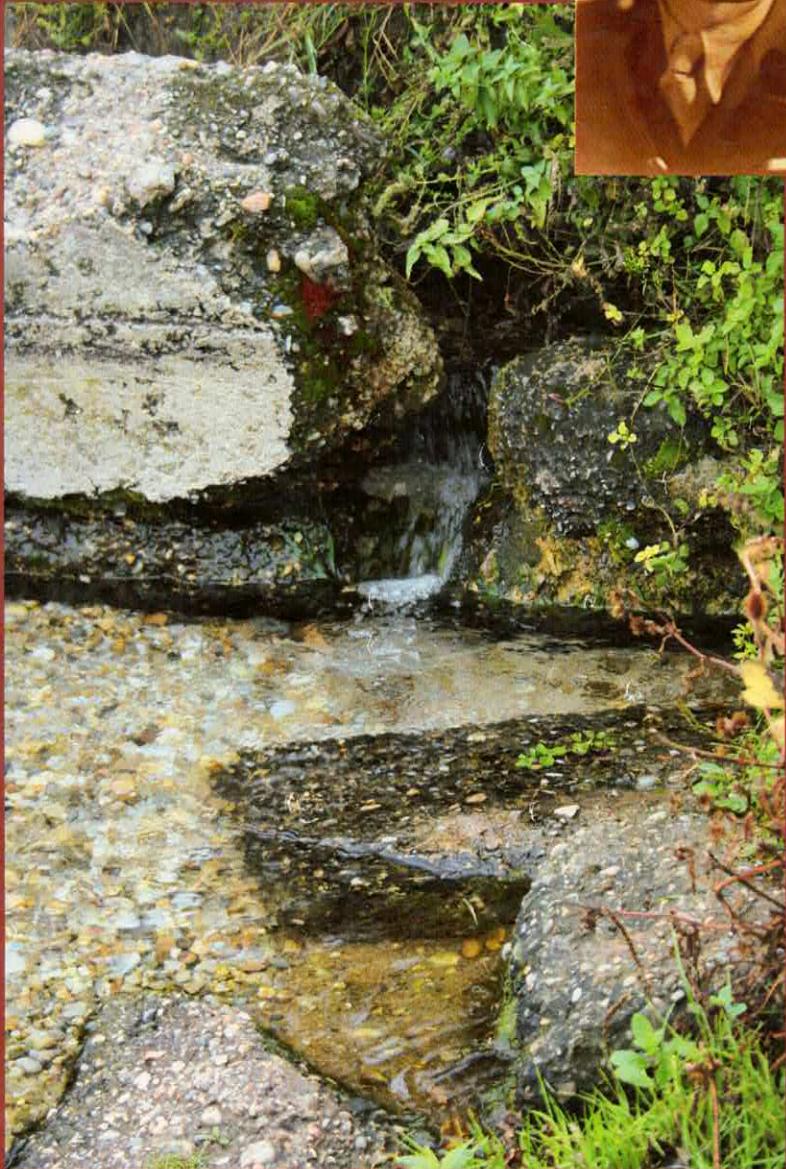

în acest număr:
medalion Mihai Coliopol

Anul 1,
Nr. 2,
decembrie
2012

Rădăcini

Revistă de istorie, cultură și tradiție locală
editată de Asociația PRO MEMORIA.
Scrisă de osiceni, despre osiceni, pentru osiceni

	EDITORIAL	
Paul Aretzu	La Obârșie, la izvor	3
	APROMEM	
Gheorghe Ghiordunescu	Fraților	5
Ion Surdu	Între eroi și veterani	7
	MEDALION	
Ana Maria Ihora	Mihai Coliopol	9
Ion Surdu	Ion Valeriu Emilian	11
	Regimentul 2 Călărași	14
	Din corespondență de pe front	15
	a ofițerului Mihai Coliopol	
	ISTORIE	
Grațiela Lili Trandafirescu	Amintiri despre familia Brătășenilor	16
Ioan Paul Popescu	Despre boieri și despre boierii Brătășeni	17
Nicolae Coande	O sută zece metri deasupra Mării	21
	AMINTIRI	
Mihai Vărzaru	Trăiri mai vechi, trăiri mai noi (I)	23
	EDUCAȚIE	
Marian Drăghici	Memoria locului. Elogiu limbii române	27
	CULTURĂ	
Ramona Alexandru	Pur și simplu Ionescu...	30
Marian Drăghici	Ierusalim	32
Marian Drăghici	Spiritul Mazilescu de/scris puțin	34
Ramona Alexandru	Despre o nostalgie	36
	DOSAR	
Ion Surdu	Povestea fântânilor	37
	PROIECT	
Sorina Dude	Natura verde	41
	SEMNIFICATII	
Patricia Pînicică	Fântâna – simbol al vieții	42
Marius Sima	Cerul din adâncuri sau izvor de apă vie	43

	TRADIȚII	
Bibiana Torcea	La fântâna amintirilor	44
	CLIPA DE TĂCERE	
Ioan Paul Popescu	Lisandra	46
Ion Surdu	Nea Bebe cismarul	46
	PORTRET	
Ion Surdu	La umbra stejarilor	47
	MEMENTO	
Teodor Florescu	O fotografie grăitoare, o lacrimă prelinsă	48
	CULTE	
Daniel Preda	Sfântul Andrei – Apostolul românilor	49
	MERIDIANE	
Ana Claudia Pîrvu	Italia – în căutarea spiritului latin	50
	AGORA	
Ion Ciocan	Din administrația publică locală	54

La apariția acestui număr au contribuit finanțier Florina Badea, cășătorită Curtu și Virgil Raicea.

Director: Cristina Bacicu Botez
 Redactor șef: Cecilia Păun
 Secretar de redacție: Mihaela Calotă
 Grafică și fotografie: Cristina Bacicu Botez
 Tehnoredactare: Bogdan Cîmpeanu
 Fotografiile de arhivă aparțin familiei Coliopol, familiei Vărzaru,
 Primăriei comunei Osica de Sus.
 Revista Rădăcini este editată de Asociația PRO MEMORIA în
 colaborare cu Primăria și Consiliul Local Osica de Sus.

Foto coperta 1 - Izvor Cheleștina
 Foto coperta 2 - Ofițer Mihai Coliopol
 Foto coperta 3 - Biserică Sfinții Voievozi Osica de Sus
 Foto coperta 4 - La treierat

ISSN: 2285-0422

www.EdituraHoffman.com

Tel./fax: 0249 460 218
0740 984 910

La obârșie, la izvor...

Paul Aretzu

Obârșia nu este altceva decât o formă mai expresivă pentru pretențioasa ontologie. Cuvântul de origine slavă are sens contradictoriu, de izvor (sau origine) și de sfârșit (sau capăt). Cel ce se rupe de locul natal este dezrădăcinat, lipsit de stabilitate, purtat de vânt, dintr-o parte în alta, precum scaieșii prin pustă. Obârșia nu ține ostentativ de etnic, decât prin conceptele corespondente de limbă, cultură, filosofie. După obârșie se tânjește ca după o mamă pierdută. Obârșia obârșilor este Raiul lui Adam și al Evei. Cădereea din rai are ca pricină cunoașterea depărtării, adică ieșirea din sine. Vreau să spun că răul este înstrăinare. Pentru protopărinți, raiul nu era o îmbuibile silită cu bine. Nu poți să faci binele cu forță. Nu există bine fără libertate. Unul dintre abuzurile comunismului era că partidul și liderii acestuia gândeau pentru binele celorlalți.

Avem imprimată în noi, după chipul Creatorului, legea morală. Ca să rămânem noi însine, trebuie să veghem asupra interiorului. Un om cât mai aproape de adevăr trebuie să-și păstreze armonia inițială, adică cea a obârșiei, în care începutul coincide cu sfârșitul. Acest lucru înseamnă păstrarea condiției cosmice, scoaterea monologului în starea de dialog, de alteritate. Este greu să vorbești, totodată, cu sufletul tău, cu lucrurile și cu ființele lumii, dar numai astfel ne împlinim.

Observăm instalarea în România postcomunistă a unui sentiment de deziluzie, de blazare, de confuzie a valorilor. Românii își părăsesc țara, familiile, și pleacă unde le este mai bine. Așa cum, în a doua jumătate a secolului trecut, lăsau satele goale, pentru a îngroșa rândurile proletariatului, milioane de compatrioți emigrează pe plantațiile sau pe șantierele de construcții ale străinătății. Rămâne pentru mulți, desigur, nevindecabilă, nostalgia Paradisului.

Suntem tributari unei mentalități inoculate de-a lungul timpului: să-i imităm pe alții. Este motivul pentru care nici nu suntem luați în serios, în contextul cultural european. Astfel, vom fi mereu sociotenți un popor de mâna a doua. Dacă vom sta numai cu ochii pe afară, ne vom goli de duhul obârșiei. Pământurile noastre rămân nelucrate, copiii noștri, abandonati, se sălbăticesc, se înrăiesc, toate nelegiuiriile devin posibile acolo unde nu funcționează nicio regulă. Cea mai importantă valoare națională a ajuns să fie mâna de lucru ieftină. Măcar, de ne-am aminti parabola fiului risipitor. Europa, modelul nostru, nu mai este cea de altădată, din perioada Luminilor, din perioada Pașoptistă, nici cea din interbelic. Este o entitate vlăguită, contaminată de modelul vulgar, cinic american.

Valori românești există, dar, în fuga neghioabă după modele străine, sunt ignorate. Un proverb foarte potrivit spune: „Nu da vrabia din mână, pentru cioara de pe gard”. Mănăstirile sunt burdușite cu manuscrise, credința și cultura au mers împreună. Tezaure de tot felul n-au fost puse niciodată în valoare, dintr-o perspectivă autentic românească. Întotdeauna am fost tentați fie să ne lăudăm excesiv, fie să ne denigrăm cu furie și irresponsabilitate. Un exemplu de entuziasm cultural, demn de luat în seamă, azi, este cel al generației 1927, condusă de principii clare. Personalitățile care au compus-o au dat clase Europei. Nu aserviți, ci egali cu aceia.

Trăim o perioadă în care vremurile sunt peste oameni. Raportându-ne la etapa comunistă, suntem liberi (aș zice, într-o anarhie), dar fără voință, hedoniști. Ne bălăcim în raiul capitalist. Căpătuiala fără muncă, hoția ca politică de stat, minciuna, circul mediatic sunt câteva dintre beneficiile politicianismului autohton. Să ne amintim vituperările bietului Eminescu, ironiile lui Caragiale. Pentru însănătoșirea nației, se impun măsuri fundamentale. Mai întâi, eliminarea marasmului care s-a instalat, însănătoșirea mentalității poporului, revenirea la principii morale creștine, punerea în funcțiune a instituțiilor statului (în primul rând, a justiției), investirea în învățământ și în cultură, toate susținute de o reală repornire a economiei naționale. Dar cred că fără legi drastice, puse în aplicare, nu se va obține mare lucru. Poporul român are nevoie de disciplină, de seriozitate, pentru a se redresa. Suntem, deocamdată, găunoși. Împrumutăm din afară forme fără fond. Am avut, în istorie, forță și resursele de a ne redresa mereu, dar și conducători adecvați. Cred că se impune o atitudine comună, responsabilă. E nevoie să ne regăsim, adică să ne întoarcem la izvor, să ne împrospătăm cu geniu ontologic.

Cântecul obârșiei Lucian Blaga

La obârșie, la izvor
nici o apă nu se întoarce,
decât sub chip de nor.

La obârșie, la izvor
nici un drum nu se întoarce
decât în chip de dor.

O, drum și ape, nor și dor,
ce voi fi, când m-oi întoarce
la obârșie, la izvor?

Fi-voi dor atuncia? Fi-voi nor?

Fraților,

Pr. Gheorghe Ghiordunescu

Ziua de naștere a M.S: Regele Mihai I
este Ziua Armatei României

Știm aproape cu toții, că cine nu-și cunoaște trecutul, riscă să n-aibă un viitor făurit de el însuși, dar oare câți dintre noi mai știm acest lucru? Prezentul, este timpul în care trecutul se întâlnește cu viitorul, timpul în care aspirațiile pentru viitor și pentru urmași, prind contur și se însuflătesc.

În acest prezent, o mână de oameni conștienți de valoarea jertfei înaintașilor, dar și de importanța proiecției în viitor a acestor jertfe, au organizat de Ziua Armatei Române, un program special desfășurat la Monumentul Eroilor din comuna Osica de Sus, la care au participat, pe lângă oficialitățile comunității, cetățeni ai acestei localități, alături de elevi ai Liceului Teoretic „Ion Gh. Roșca” și preoți din această comunitate, unul dintre ei fiind cel care scrie aceste rânduri, ca urmare a faptului că am luat cuvântul la această sărbătoare, în urma oficeriei slujbei de pomenire a eroilor neamului ce s-a ținut înainte de demararea programului pregătit pentru această ocazie.

Și mi-aduc aminte că spuneam, impresionat fiind de starea de spirit creată, următoarele: eroii neamului nostru sunt pentru noi ca niște diamante de mare preț și strălucire, ei sunt alte stele pe bolta cerului patriei noastre, alături de astre. Este un moment în care trebuie să ne gândim la suferințele îndurante de ei în războaiele ce au trecut, și să reflectăm cu smerenie la

motivația celor care și-au lasat casele și pe cei dragi mergând să lupte și să îndure dureri și spaimă, suferință îndelungată, iar mulți dintre ei moartea. Dar ceea ce i-a făcut pe toți să nu dea înapoi, să ezite, a fost puterea credinței din ei, susținută de harul lui Dumnezeu și prezența Sfintilor alături de ei, în acele momente, care pentru mulți au fost iadul pe pământ.

Doresc să amintesc prin intermediul acestei posibilități de a scrie câteva rânduri în apreciabila revistă „Rădăcini”, despre minunatul moment al pomenirii unuia dintre eroii acestei localități, aviatorul Raicea Ștefan. A fost o inițiativă lăudabilă din partea acelei mâini de oameni despre care aminteam la început, și consider că momentul a fost încununat pe măsură, de o stare de spirit înaltă și încurajatoare.

Mulțumesc pe această cale, acestor oameni conștienți de valoarea întregirii memoriei colective a acestei comunități, față de inestimabila valoare morală și jertfă a unor înaintași demni de a fi considerați niște rădăcini generatoare de stabilitate și sevă, pentru prezentul și viitorul acestei comunități.

Mulțumesc, aşadar, colectivului Asociației Culturale „Pro Memoria“, cărora le adresez din suflet: țineți-o tot așa, roadele se vor vedea în curând, mai ales dacă ajungeți la inima celor tineri!

Între eroi și veterani

Comandor av. (r.) Ion Surdu

Vineri, 23 noiembrie 2012, la Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril“ din comuna Osica de Sus, a avut loc un eveniment de suflet la care au participat zeci de persoane, de la elevi de liceu până la veterani și oameni în vîrstă.

Evenimentul a fost pregătit de Asociația „Pro Memoria“ și a vizat o slujbă de pomenire a eroului aviator, sublocotenent Ștefan Raicea, căzut eroic în memorabila bătălie de la Cotul Domnului, în ziua de 23 noiembrie 1942.

La slujba emoționantă oficiată de părintele paroh Gheorghe Ghiordunescu, secondat de părintele Daniel Preda de la Biserica cu hramul „Sf. Gheorghe“, în semn de respect

profund pentru memoria celui căzut la datorie, a participat o delegație de ofițeri aviatori, membri ai A.R.P.I.A. Craiova, condusă de președintele acesteia, comandor av. Ion Crăciunescu, delegația aviatorilor de la Deveselu, condusă de președintele

A.R.P.I.A., comandor av. Mihai Valentin, vicepreședintele Asociației „Cultul Eroilor“ - filiala Dolj, domnul col. Constantin Păsărin, precum și președintele Asociației Parașutiștilor Militari filiala Caracal, domnul col. Enache.

Cu toții au omagiat personalitatea sublocotenentului aviator Ștefan Raicea, care fără să ezite o clipă, a plecat în misiune, conștient că aceasta îi cerea jertfa supremă.

La slujba amintită, toate cele creștinești au fost asigurate de doamna Olimpia Saca, sora eroului, ultimul supraviețitor din familia acestuia.

În partea a doua a evenimentului au fost vizitate: Parcul eroilor, Stejarul Recunoștinței, baza didactică a Liceului Teoretic „Ion Gh. Roșca” și mormântul simbolic al eroului omagiat, activitatea încheindu-se în Sala de conferințe a primăriei, prilej cu care invitații au consemnat în Cartea de Onoare impresiile deosebite și admirația pentru efortul constant și reușitele Asociației „Pro Memoria”, în mod deosebit pentru ridicarea monumentului în memoria ostașilor căzuți în al doilea război mondial.

Mihai Coliopol

Ana Maria Ihora

După cum știți deja, Mihai Coliopol (Mișu) s-a născut la 8 noiembrie, 1911, la Osica, fiind singurul băiat din cei cinci copii al buniciilor mei Take și Susana Coliopol. În treacăt fie spus, bunicii mei erau un fel de nașii tuturor. Aveau o mulțime de fini de cununie, țărani sau angajați la moară, și au botezat nenumărați copii din sat și din vecinătate, o mulțime de Geta, Mișu, Ileana, Ana.

1920 - Cu părinții și surorile Getta și Ileana

Cu mama, Susana Coliopol

Viața copiilor Coliopol - iubiți și ocrotiți de părinți, crescând într-o familie unită, cu credință în Dumnezeu, înstărită și respectată, era frumoasă. Cu toții au primit o educație bună atât în familie, cât și la școală - fetele au făcut liceul la Craiova, la "Elena Doamna", iar fiul, Mihai, a terminat liceul comercial din Craiova și după aceea, Academia Comercială din Anvers, Belgia.

Erau anii treizeci, vremuri bune, și viața se arăta plină de promisiuni. Întors de la studii, Mișu începuse să se occupe de afacerile familiei, și în afară de moara bunicului meu, mai cumpărase o presă de ulei, și închiriașe o moară mai mică, de care se ocupa personal. Era un bărbat înalt, suplu, elegant, mare iubitor de cai, mare vânător, făcuse armata la cavalerie și avea gradul de sublocotenent în rezervă. Cariera abia începută, viața frumoasă și plină de promisiuni, înconjurat de dragostea familiei, de prietenii,

invitat împreună cu surorile labaluri, vânători, și tot felul de evenimente mondene, a durat însă prea puțin.

Imediat după intrarea României în război, s-a înrolat voluntar și a plecat pe front cu Regimentul 2 Călărași. A trecut Prutul, a luptat din Bucovina până în Crimeea unde pe 9 ianuarie 1942, a fost rănit la cap în luptele de la Feodosia. Transportat și tratat într-un spital de campanie german, a murit la 25 ianuarie și a fost înmormântat la Cherson, în cimitirul ostașilor germani. Cu două luni în urmă împlinise 30 de ani.

Unchiul meu avea ferme convingeri anticomuniste, și în toate scrisorile trimise acasă de pe front se arăta încrezător că victoria nu va întârzia, și a murit cu această speranță. Durerea părintilor și a întregii familii a fost cumplită. Bunica mea n-a mai lăsat doliul cât a trăit, iar bunicul meu, care s-a îmbolnăvit grav de inimă, a suportat cu stoicism toate loviturile care au urmat - expropriere, naționalizare, stabilizare, sărăcie - n-au mai însemnat nimic după durerea și suferința pierderii unicului fiu.

Cînd ne-a părăsit Tata Mare, cum îi spuneam noi, nepoții, cram mică, dar mi-aduc perfect aminte că Mama Mare a povestit cum, din patul în care zacea bolnav și privea pe fereastră, în clipele dinaintea morții i-a spus "Uite, Susano, vine un soldat călare, uite, vine Mișu!".

Și totuși, după mulți ani, cu toată durerea, mama mea spunea că dacă ar fi trăit, unchiul meu ar fi avut o soartă mult mai rea după război. Anticomunist convins, incapabil de compromis, ar fi sfîrșit ca mulți dintre prietenii și colegii lui de generație, în inchisorile comuniste. Așa, a căzut eroic pe câmpul de luptă, cu speranța că alții după el vor învinge, după cum îl

citează, la sfîrștul cărții sale "Les Cavaliers del'Apocalypse" prietenul și camaradul lui, Ion Valeriu Emilian: „Dacă nu câștigăm această cruciadă împotriva comunismului, nu trebuie să disperăm. Au existat și sfinți care au pierdut cruciada. Noi nu suntem sfinți. Vom fi înlocuiți de alții. Mai devreme sau mai târziu ei vor învinge, dacă vor avea tăria să se jertfească.” (Les Cavaliers del'Apocalypse, Paris, 1974) A fost decorat cu Crucea de Fier, Coroana României cu Spade și Panglică de Virtutea Militară în grad de cavaler. Fusese propus pentru ordinul Mihai Viteazu, pe care însă n-a mai apucat să-l primească.

**Cu nemărginită durere,
Suzana și Take Coliopol
părinți, Ana Coliopol, Ma-
rioara și George Georgescu
cu fiul lor Serban, Geita și Nicolae
Stoenescu, Illeana și căpitan ing.
Mișu Alexandrescu cu fiica lor
Illeana, surori cununăți și nepoți,
anunță pierderea scumpului lor**

SUBLLOCOTENENT (R.)

Mișu Coliopol
din Cavalerie

Decorat cu ordinele Crucea de Fier,
Coroana României cu Spade și
Panglică de Virtutea Militară în
gradul de cavaler. Propus pentru
ordinul Mihai Viteazul.

Clint eroic pentru Sfânta Cruce și
Patrie.

Rănit în război de 9 Ianuarie 1942
în luptele de la Feodosia, alături
de soldații săi dragi cu care a fost
unit în viață din Bucovina și
până în Crimeea, moare la 25 Ianuarie 1942, într'un spital german.

Mormântul lui provizoriu se află
în Cimitirul Eroilor Germani din
Cherson.

17

Ion Valeriu Emilian (14 decembrie 1906, Craiova - 11 iulie 1985, Mun-chen) este un memorialist și jurnalist. După absolvirea Liceului Militar de la Mănăstirea Dealu, urmează cursurile Facultății de Drept a Universității din București, perioadă în care activează politic, devenind conducătorul organizației de tineret Liga Apărării Naționale Creștine. Cariera și-o începe ca avocat în Baroul Ilfov, în 1924, dar interesul pentru manifestările dreptei îl determină curând să se integreze în formațiunea politică a lui A.C. Cuza, ajungând, sub îmsemnele acestui partid, prefect de Piatra Neamț.

În iunie 1941 pleacă pe frontul de Răsărit ca locotenent major de cavalerie; este avansat la gradul de căpitan, decorat cu Ordinul Mihai Viteazul. După întoarcerea armelor, aflându-se în Slovacia, în fruntea unui regiment de cavalerie, trece de partea armatei germane. Este internat, după 8 mai 1945, în lagărul de la Ebensee și apoi transferat în lagărul de la Linz, în Austria. După ieșirea din lagăr, va rămâne definitiv în Occident. La Linz, în primii ani de după război, scoate publicația periodică „Roșu, galben și albastru”, cu fondurile exilului românesc anticomunist.

Colaborează, de asemenea, cu oarecare regularitate, la publicația muncheneză „Patria”, organul de presă al Ligii Românilor Liberi din Germania, apărută în 1949 sub direcția generalului Ion Gheorghe. În 1953, stipendiat probabil o vreme și de serviciile secrete germane, înființază la Innsbruck (Austria) „Standardul”, publicație care a apărut, cu unele intermitențe, până la moartea redactorului ei.

În 1974 Emilian încredințează tiparului, după ce mai întâi publicase în românește o serie de fragmente în foiletonul „Standardului”, versiunea franceză din cartea lui de memorii din război, *Les Cavaliers de l'Apocalypse*. Traducătorul francez, Jean Marcilly, relatează în prefața volumului, publicat la Edition de la Pensée Moderne din Paris, rezervele cu care editorii francezi primiseră carte. Autorul fiind calificat abuziv drept „fascist”, traducătorul are parte și el de incidente menite să-l intimideze. Jean Marcilly afirmă: „Prin însăși existența sa, I.V. Emilian amintește tuturor că România este altceva. El mărturisește elocvent că un român nu acceptă niciodată sclavia.

1941 - Rusia

Recunoaște noblețea poporului său, venerează pământul natal și pe țărani care îl fac să rodească prin munca lor. Nu se îndoiește de eliberarea și de reînvierea poporului [...] care va ridica piatra tombală, cea roșie, cu care comuniștii au crezut că au pecetluit mormântul destinului lor."

Dincolo de valoarea documentară a demersului memorialistic, ceea ce impresionează cu adevărat aici este capacitatea autorului de a retrăi războiul ca o aventură spirituală, ca o necesară jertfă impusă de un destin ce a implicat România în cel mai crunt dezastru politic și istoric al ei.

Capela Spitalului 454 Cruce Roșie Caracal, unde a lucrat ca voluntar Gheorghe Catană, sora sublocotenentului Coliopol

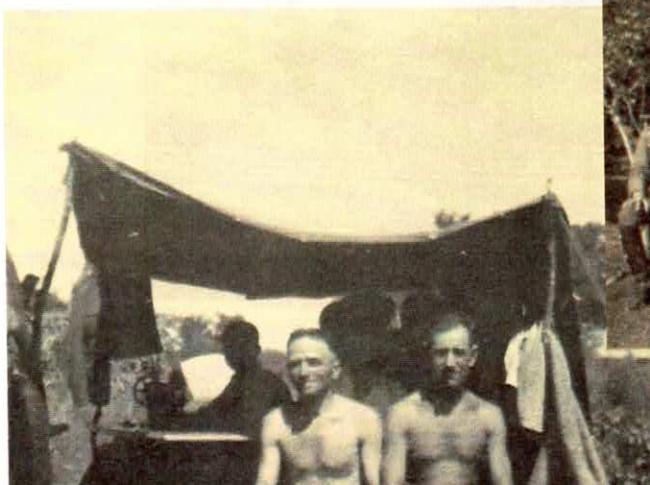
Emilian își convoacă amintirile cu luciditatea retrospectivă a vîrstei, dar și cu pasiunea devastatoare a luptătorului pentru o cauză pierdută. Este remarcabil talentul de a reconstitui nu doar confruntări de masă, teatrul întreg al unor operațiuni militare în care este cuprins atât ca actor, cât și ca spectator profund angajat sufletește. Fraza simplă, directă, percutantă elimină orice ispă sentimentală sau tentație de interpretare autoflatantă, plasând în prim-plan elogiu tulburător dedicat ostașului român, țăranielui silit să-și apere patria dincolo de hotarele ei.

Ca într-un veritabil roman autenticist, personaje reale sunt aduse la rampă pentru a ilustra prin drama lor individuală marea tragedie a înclăstării unei lumi haotice, devastată de sânge și moarte, dominată de revanșă și lipsită de ideal. Sensul inițial al „cruciadei” se pierduse treptat și totul sfârșește lamentabil tocmai arunci când era de sperat că va fi în stare să renască.

Autorul își încheie relatarea cu cuvinte-pe care i le spuseseră locotenentul în rezervă Coliopol în decembrie 1941, înainte de a cădea eroic în luptele din Crimeea: „Dacă nu căș-tigăm această cruciadă împotriva comunismului, nu trebuie să disperăm. Au existat și sfinți care au pierdut cruciada. Noi nu suntem sfinți. Vom fi înlocuiți de alții. Mai devreme sau mai târziu ei vor învinge, dacă vor avea tăria să se jertfească.” Les Cavaliers de l’Apocalypse nu este cartea unei înfrângeri.

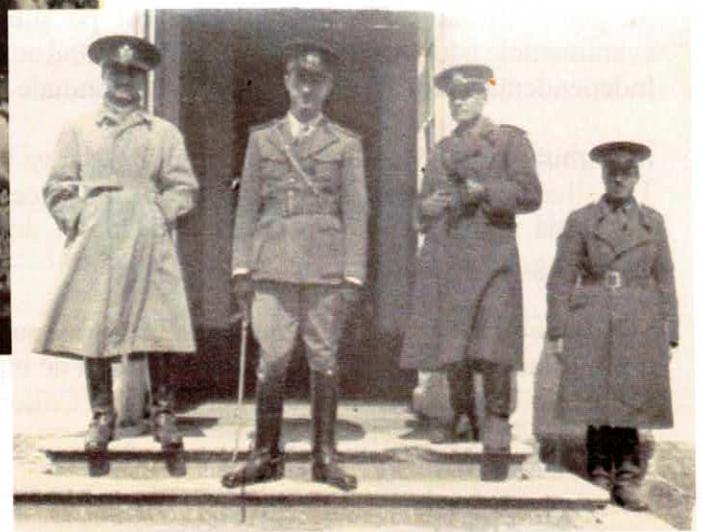
August 1941 - Rusia

August 1941 - Ucraina

În campanie

1939

Regimentul 2 Călărași

Comandor av. (r.) Ion Surdu

Regimentul 2 Călărași a fost unul dintre cele mai vechi regimete ființând în urma Tratatului de la Adrianopol, conform căruia, începând cu 1830, în Țara Românească, ia ființă armata pământeană. Inițial a avut sediul la Craiova, apoi Pitești, și în final, începând din 1883, la Caracal.

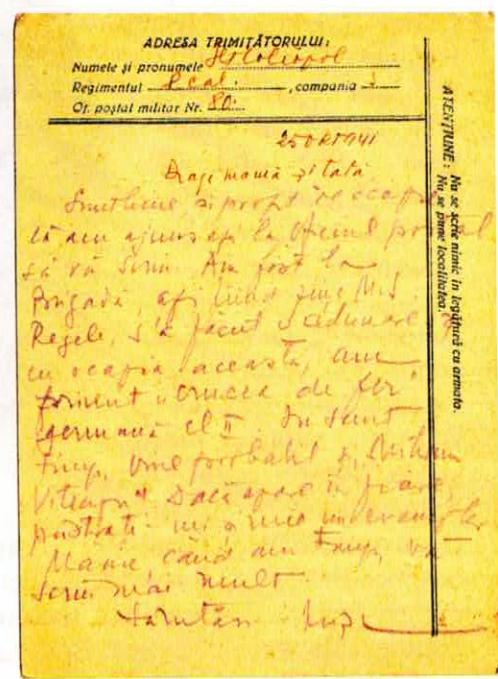
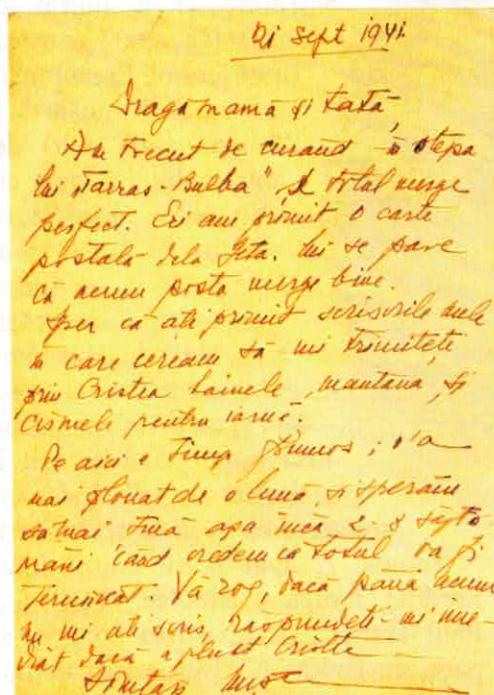
In prima parte a existenței sale avea companiile și plutoanele formate din ostași ai județelor Dolj, Romanați, Vâlcea, Gorj și Mehedinți.

Se poate afirma că în întregul său, ori pe subunități, a fost implicat în toate evenimentele istorice ce s-au succedat, începând cu Revoluția de la 1848, Războiul de Independență, cât și în cele două războaie mondiale.

În primul Război Mondial, Regimentul 2 Călărași a luptat în defileul Oltului, apoi în Transilvania și Banat. Al doilea război, l-a început în partea de nord a țării, în Bucovina, ulterior a participat la asediul Odesei, după care s-a apropiat până la 30 km de Stalingrad.

Sub drapelul de luptă al Regimentului 2 Călărași au luptat mulți osaci, o parte dintre ei contribuind cu viața la făurirea unei tradiții de luptă admirabile. Exemplul cel mai strălucitor îl constituie sublocotenentul Mihai Coliopol înrolat voluntar.

Din corespondență de pe front a ofițerului Mihai Coliopol

Din conținutul celor două cărți poștale, dincolo de câteva detalii de ordin personal, reiese limpede grija autorului de respectare a normelor cenzurii militare menită să păstreze secretul militar.

Celor care scriau de pe front, le era interzis să dea detalii despre eșalonul militar unde erau încadrați, locul în dispozitivul de luptă, armament, tehnica și în mod deosebit despre dificultățile cu care se confruntau pe câmpul de luptă. Textul trebuia să conțină, de regulă, un mesaj pozitiv menit să ridice moralul familiilor, al populației, întrucât ele erau cele chemate să întrețină frontul cu cele necesare.

Problema de fond era însă rezolvată: printr-o corespondență activă, cel plecat în luptă făcea dovada faptului că trăiește.

Comandor av. (r.) Ion Surdu

Amintiri despre familia Brătășenilor

Grațiela Lili Trandafirescu (Țâru)

Într-o zi din zilele trecute am avut o întâlnire cu domnul Paul Popescu și în urma discuțiilor avute, dânsul mi-a propus să scriu câteva rânduri în amintirea familiei Brătășanu.

Propunerea, cred că, se datorează faptului că sunt din Șopârlița, unde s-a aflat moșia părintească și leagănul ilustrării familiei, precum și faptului că familia mea din partea tatălui a avut o oarecare legătură cu Brătășenii.

Din ceea ce am citit, am aflat că primul Brătășanu a fost hatmanul Preda Brătășanu, fost ministru de război al lui Vodă Matei Basarab.

Acesta, în 1655, a luptat alături de Matei Basarab contra lui Vasile Lupu, Domnul Moldovei, la Finta, județul Ialomița, precum și la Pantelimon, lângă București.

După numele Preda Brătășanu își trag originea Brătășenii și chiar Șopârlița se numea înainte Brătășani. În memoria familiei sale, Pavel (Pavlică) Brătășanu (1857-1935) licențiat în drept, deputat, senator de drept sub zece legislaturi, vicepreședinte Consiliului Unității Naționale a Românilor, fondator al ziarului „La Roumanie” (tipărit la Paris) a ridicat pe locul vechii biserici a familiei din Șopârlița o nouă biserică, care și astăzi este lăcaș de rugăciune pentru locuitorii comunei. În fața bisericii se află mormintele Brătășenilor ale căror fotografii de pe cruce sunt în parte vandalizate. Singura fotografie rămasă intactă este a Mariei Pangal, născută Brătășanu, împreună cu fiul ei Alexandru. Când eram copil, de câte ori mergeam la biserică, priveam cu deosebită placere acea fotografie.

Mi se părea frumoasă și totodată eram impresionată de faptul că cei doi muriseră arși într-un incendiu.

Referitor la legătura familiei mele cu Brătășenii am puține informații. Ceea ce știu am aflat de la mama mea Maria (Mimi) Ferent care era din Stoenești.

Bunicul meu, Stancu Trandafirescu, era absolvent al Școlii Normale și a lucrat ca logofăt (secretar) pe moșia Brătășenilor. Presupun că este vorba de moșia de la Poiana (jud. Olt) deoarece bunica mea era din acea localitate. Acolo probabil s-au cunoscut, s-au îndrăgostit și apoi s-au căsătorit. Nu știu dacă buncul meu a activat vreodată și ca învățător. A fost însă notar până a ieșit la pensie. Era un om blând și îmi amintesc că avea un scris foarte frumos.

A avut patru copii: Paul, Fredina, Jenica și Nicolae. Tatăl meu, Paul Trandafirescu, a fost botezat, se pare, de Brătășeni. Tata a fost deținut politic și a murit în 1956 când eu și frațele meu eram încă mici. Nu știu dacă bunicii mei au fost cununați de Brătășeni. Dar după cum era obiceiul pe atunci nașii care cununau erau și cei care cununau copiii. Ar fi multe de spus despre marea și vechea familie a Brătășenilor care a trăit într-o deplină armonie cu arendașii pe de o parte și cu țărani pe de altă parte. Pavel (Pavlică) Brătășanu se înțelegea atât de bine cu ambele părți, încât, în timpul Răscoalei din 1907, țărani i-au apărat avutul. Numele Brătășenilor va rămâne legat de-a lungul timpului de locurile pe care și-au avut moșiile, cât și de activitatea lor politică, cunoscuți fiind ca buni patrioți.

Despre boieri și despre boierii Brătășeni

Ioan Paul Popescu

Am învățat la școală și până în 1990, toti cei care au fost elevi după mine, ca BOIERUL, este un „stăpân de moșii exploatați prin munca țărănimii dependente, care beneficiază de anumite privilegii”. Iar a face pe boierul înseamnă „a avea o comportare de om îngâmfat, care disprețuiește munca și aşteaptă să fie servit.”⁽¹⁾

Evident, avem de-a face cu o definiție de tip comunista, care din păcate stăruie încă în mintea noastră. Normal, din moment ce generația mea (la fel generațiile ce mi-au urmat), nu i-am cunoscut direct pe boieri, iar tot ce știm despre ei, am învățat la școală sau am citit fie în literatura vremii (cum ar fi, să zicem, romanul „Desculț” al scriitorului proletcultist Zaharia Stancu), fie în dicționare de tipul celui citat.

Realitatea este însă alta. Iată, „se defineau boieri toți cei care, numiți de Domn într-o slujbă, erau totodată îmbrăcați cu caftan*”, caftanul conferind în acest caz, nobelețea”... „Boiernașii erau mici dregători (funcționari) numiți prin carte domnească fără a mai fi îmbrăcați cu caftan. Mazilii, erau urmașii fără slujbe, și de obicei săraciți, ai marilor familii înlăturate de la putere”.⁽²⁾

Cu alte cuvinte, boierii erau acei oameni care ocupau cele mai înalte funcții în stat și erau plătiți, răsplătiți (sau pedepsiți) de către Domnitor, singurul îndreptățit să le evalueze munca prestată în slujba statului.

Calitatea de boier îngloba desigur și multe riscuri, uneori foarte mari. Mai jos vom vedea cum doi reprezentanți de frunte ai Brătășenilor au plătit cu viața pentru că și-au dorit și au ocupat funcții înalte.

În Moldova și în Tara Românească, în România modernă, la fel în România de azi, slujbele înalte au fost și sunt vânate, cu asiduitate, pentru că aduc notorietate, recunoaștere socială și bunăstare materială. Iată destule avantaje, probabil suficiente, pentru a-i face pe aspiranți să accepte risurile.

Dar dacă boierul este un înalt funcționar plătit cum ar putea el oare să se achite de îndatoririle ce-i revin dacă disprețuiește munca și aşteaptă să fie servit?

Eu văd lucrurile altfel. Boieria (slujba înaltă) presupune implicare majoră iar implicarea majoră ascunde în sine responsabilitate majoră.

Socotind suficiente considerațiile legate de disputa cu dicționarul communist, în legătură cu noțiunea de boier, să trecem la descrierea implicărilor/responsabilităților pe care și le-au dorit/și le-au asumat boierii Brătășeni.

Dar de ce Brătășenii? În fond, Osica este un sat de moșneni, adică de mici proprietari.

(1) "Mic Dictionar Enciclopedic", Editura Științifica și Enciclopedica, Bucuresti, 1978, pag. 120

* caftan=manta orientală, impodobita cu fire de aur sau de matase, pe care o purtau Domnitorii și boierii.

(2) Citat din Mihai Dem. Sturdza preluat din lucrarea „Familile boierești din Moldova și țara Românească” vol. I, Editura Simetria, 2004, Bucuresti, pag. 15. Cu privire la noțiunea de boier se pronunță și Encyclopædia Universală Britanică, Editura Lira, București, 2010, pag. 306: boier = „membru al clasei superioare din societatea medievală rusească, persoană din aristocrația medievală, cu funcții în administrația statului”

Paul Mircea cu fiul

Osicenii și-au asigurat subzistența din exploatarea micilor lor proprietăți. Pe de altă parte, în imediata noastră vecinătate se află încă două mari și celebre familii boierești: Brâncovenii (atât de cunoscuți și pe deasupra sfinții) și Jienii (la Fălcoiu - Chilii) și ei o familie implicată în viața politică, socială și economică a țării Românești.

Ei bine, m-am oprit la Brătășeni din cel puțin trei motive:

1. din cele trei familii boierești din imediata noastră vecinătate doar Brătășenii au fost implicați în administrația țării Românești și a României moderne, nonstop, în toată istoria de trei sute de ani a familiei.⁽³⁾
2. din Medinji și până la conacul Brătășenilor din șopârlița este o distanță atât de mică încât poate fi parcursă (pe jos) în circa 25 de minute.

(1) Din păcate, după decapitarea (la Istanbul, în 1714) a domnitorului Constantin Brâncoveanu și a patru dintre băieții lui, această fabuloasă familie nu a mai avut reprezentanți implicați în conducerea țării.

3. unice familii mai nevoiașc, în special din Medinți, au lucrat „în parte”⁽⁴⁾ loturi de pământ pe moșia Brătășenilor. (Mai mult decât atât, în perioada comunistă, elevii din Osica se angajau – sezonier – în vacanța mare, să recolteze ceapa cultivată de I.A.S. Șopârlița pe pământurile Brătășenilor ajunse în proprietate de stat. Cei mai vredni obțineau sume de 25-30 de lei pentru munca prestată - zi lumină - timp de două săptămâni, cât dura recoltarea suprafeteelor cultivate cu ceapă. M-am numărat și eu printre acești proletari agricoli – minori – în anul 1955. Am câștigat 20 de lei, iar când am ajuns acasă și i-am spus tatălui meu că am fost înșelat, am primit un răspuns scurt pe care n-am să-l uit niciodată: „Te mai duci și la anul?” (Nu m-am mai dus.)

Oare de ce țărani din Șopârlița (nu-i mai implic pe cei din satele vecine), au lucrat sute de ani pe moșia Brătășenilor fără să se simtă înșelați?

Poate pentru faptul ca învoiala „în parte” le aducea îndeajuns pentru a merită să continue. Poate că erau recunoscători pentru lăcașurile de cult ctitorite de Brătășeni⁽⁵⁾, în care s-au rugat și, de fapt, se roagă și astăzi. Poate datorită și slujbelor pe care zeci de familii din Șopârlița le aveau la conac (și ele plătite).

În sfârșit, ar mai fi un motiv pe care nu îl contabilizez deoarece este cu totul subiectiv. În secolul XIX, vătaf pe moșia Brătășani a fost un țăran din șopârlița care se numea Trandafirescu. Acesta a fost căsătorit de trei ori, a avut mulți copii și a trăit 114 ani.

Unul dintre băieții vătafului, pe care Brătășenii l-au îndrăgit, a fost trimis să facă școala Normală pe banii boierului, iar în anul 1874 a sosit în Osica pentru a ocupa funcția de învățător. A fost primul învățător titrat de la noi.

Îl cehem Marin Trandafirescu. S-a căsătorit în Osica și a avut cinci copii. Eu și Emil Raicca suntem străniepotii lui.

În fine, îi voi prezenta acum pe câțiva dintre cei mai proeminenți Brătășeni.

Istoria lor începe în prima jumătate a secolului XVII, când GHINEA, fiul unui grec din Rumelia (supranumit Olarul), cumpără moșia Brătășani⁽⁶⁾ din județul Romanați. Pe acest Ghinea, zis TZUCALA, adică Olarul, după porecla tatălui său, îl găsim în anul 1650 în funcția de „vtorii vistier” (ministrul de finanțe) al domnitorului Matei Basarab. A plătit cu viața această funcție. A fost asasinat în 1653 de seimenii⁽⁷⁾ Domnitorului, răsculați deoarece nu-și promisera lefurile timp de mai multe luni.

Moartea dramatică a lui Ghinea nu i-a impiedicat pe fiili lui să-și dorească și să ocupe înalte dregătorii, nu mai puțin riscante. Pe patru dintre băieții lui, îi găsim în funcții foarte mari:

MIHAI - postelnic (înalt funcționar în Ministerul de Externe), spătar (comandant în armata Domnitorului), logofăt (înalt funcționar în cadrul Cancelariei Domnitorului)

PAPA – clucer (magazinerul proviziilor de război)

PREDA - postelnic și logofăt

MIHAI - postelnic și paharnic (purtătorul paharului domnesc)

(4) În cazul Jienilor (care s-au afirmat începând cu secolul XVIII), prezențele lor în conducerea țării au fost puține și, pe deasupra, în bună parte compromise de Iancu (haiducul).

(5) „În parte” înseamnă a primi jumătate din producția obținută pe suprafața pe care ai cultivat-o și ai recoltat-o. În legătură cu învoiala „în parte” a circulat (în toată Oltenia) următoarea anecdote: țărani care a lucrat un lot de pământ (cultivat, să zicem, cu porumb), așeză recolta în două grămezi inegale. În realitate, grămadă mică este mai mare, deoarece sub ea, s-a săpat o groapă care ascunde o parte din recoltă. Boierul alege grămadă mare și se înșeală.

În șopârlița boierii Brătășeni au ctitorit două biserici. Tot ei au ctitorit, în anul 1645, Biserica Sfânta Treime din Slatina

(6) azi șopârlița

(7) seimeni = ostași în soldă, mercenari

Asemenea funcții au ocupat mai toți bărbații născuți în familia Brătășenilor până la modernizarea statului roman începută sub Cuza Vodă și continuată în toată perioada monarhiei constituționale (de la Carol I la Regele Mihai).

PAVEL (PAVLICA) Brătășanu a fost cel mai proeminent om politic pe care această familie l-a dăruit țării. După exercitarea unui mandat de deputat (al Partidului Conservator) a devenit senator de drept. A ocupat această funcție timp de zece legislaturi, până în anul 1935 când a murit în vîrstă de 78 de ani.

Relațiile lui Pavlica cu țărani care lucrau pe moșii din Romanăți (Șopârlîta și Roșieni) sau pe moșia de la Poiana (fostul județ Olt) erau atât de strânse încât în anul marii răzmerite țărănești din 1907, numai conacele Brătășenilor nu au fost

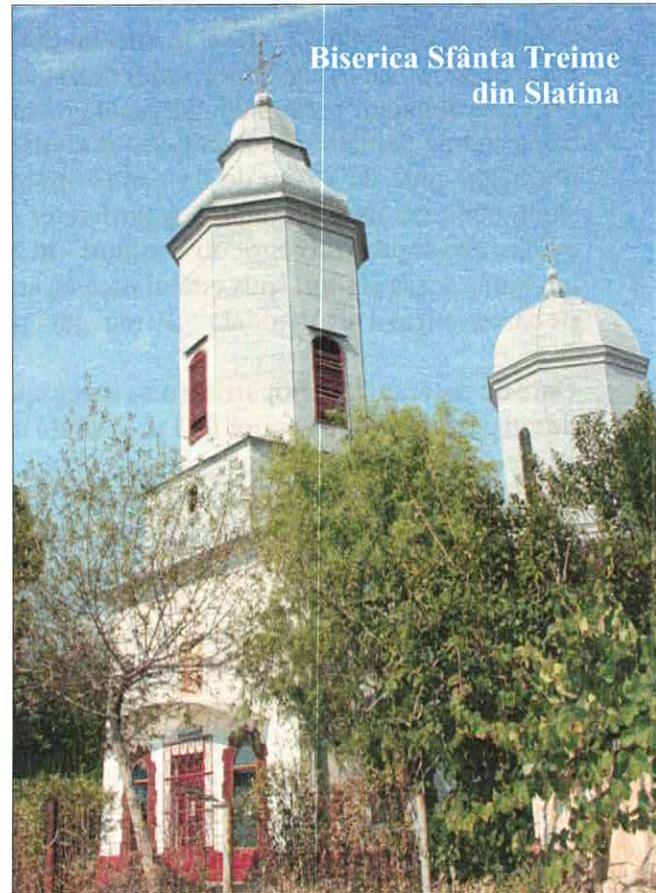
incendiate. Au fost păzite de furia răzvrătișilor de pe alte moșii, chiar de țărani celor trei sate. După 1907 Parlamentul a votat o lege care stabilea drepturile țăraniilor ce lucrau pe moșii. Un funcționar public venit la Poiana pentru a controla felul în care Pavlica aplică Legea învoielilor agricole, a constatat și a consegnat, în raportul înaintat guvernului că pe moșiiile Brătășenilor, drepturile țăraniilor erau mai mari decât cele prevăzute prin Lege.

Ultimul Brătășan implicat în treburile țării și ale județului Romanăți a fost PAUL-MIRCEA. S-a născut la Craiova în 1898, a obținut licență de inginer la Grenoble în 1923 și a ocupat o serie de funcții importante, între care și pe cea de Consilier la Președenția Consiliului de Miniștri. Ca și unchiul său Pavlica, a desfășurat o intensă activitate politică. După dizolvarea Partidului Conservator, Brătășenii au devenit membri PNȚ.

Paul-Mircea Brătășanu a fost ultimul deputat țărănist de Romanăți. A fost arestat de către securitatea statului comunist în anul 1952 (pentru vina de a fi activat în PNȚ) și a murit ca deținut politic în temnița de la Pitești în anul 1959. Avea 61 de ani.

Deși deposedați de toate proprietățile pe care le-au acumulat și le-au administrat timp de trei sute de ani, Brătășenii au supraviețuit perioadei comuniste.

Constantin Brătășanu (violinist) are un băiat pe nume Coradin, născut în 1974. Din păcate, nu avem și alte date despre acest ultim Brătășan cunoscut.

O sută zece metri deasupra Mării

Nicolae Coande

Nu știu pe cine interesează azi – și nu știu dacă a interesat vreodată acest aspect geografic –, dar Osica de Sus este așezată la o sutăzece metri deasupra nivelului mării. Marea Neagră, firește. Informația astăzi, plutind așa prin vremuri, ca norii deasupra Câmpiei Romanaților și a Boianului, mi-a parvenit când am deschis ediția anastatică a lucrării „Dicționar geografic al Județului Romanați”, retipărătă de curând de inimosul Giani Florescu, președintele Asociației Socio-Culturale „Iancu Jianu”, din Caracal. Lucrarea, înduioșătoare astăzi prin aspectele prezентate, dar absolut trebuincioasă pentru spiritul și economia vremii, a fost întocmită de Const. I. Locusteanu, absolvent al „Facultăței de Litere și Filosofie și al școalei Normale Superioare din București, Director și Profesor la Gimnaziul din Caracal”. Am păstrat grafia de atunci pentru a respira împreună parfumul unei limbi care încă „plutea” deasupra unui teritoriu care nu atinsese maximul său istoric. Era în România Mică a lui 1889, anul morții lui Eminescu, dragă cititorule, an în care limba literară românească se căftănea deja cu versurile aceluia despre care Cioran spusese că până și un Budha ar fi putut fi gelos pe el.

Așadar, la 123 de ani de la exacta măsurătoare (din dirajabilul vremii) a geografilor de atunci, Osica de Sus (cum altfel?) se află tot la o sutăzece metri deasupra mării, ca un covor plutitor pe care stau, turcește, de la facerea vărei locuitorii săi. Care, unii dintre ei, ar fi venit de prin Mehedinți, de vreme ce și azi avem cartierul Medinți. Am văzut, rar, recunosc, nasuri și frunți de romani pe aici. Stătea pe

atunci Osica, la fel ca alte surate ale ei din zonă, în plasa Oltețu de Sus, formată din 47 de comune rurale, cu capitala la Balșiu (cum îl ortografiază uricul din care mă inspir). Aflăm că Osica de Sus avea o „populațiune” de 2351 de locuitori, dintre care 2000 (!) se găseau în Osica-mare, iar restul în Osica-Vlăduleni. Deasupra mării, firește. Din păcate (pentru cine?) doar 665 știau carte, iar 2065 nu. Nu ni se spune câți călușari avea satul, dar călușarii nu fac parte din geografia economică, ci din cea inițiatică, aşa că e de înțeles acest neajuns al informației. Oamenii muncea la câmp, țesălau și adăpau vite; pe atunci creșteau în vatra sa 308 duzi (azi câți or mai fi?) și osicenii se ocupau și cu creșterea viermilor de mătase. Acum pricep eu de ce, elev de generală la școala din vale, cum i se spunea, încă eram pus să aduc frunze de dud pentru viermii de aur ai școlii: tradiția se păstrase. Viermele e nemuritor, pe câtă vreme omul...

Bâlcium, încă evenimentul cel mai important al satului, fusese înființat în anul 1883 și ținea cinci zile – o, temporă! Începea pe 6 august, de Obrenjenie și ținea o quintă de zile, spre fericirea osicenilor și a „guguenilor”, cum le spunea mama veneticilor care veneau cu cătel și purcel să guste și ei din bunătățile aduse acolo din tot județul. Tiribombe, lubenițe, miei la frigare, mici, bere și vin-șpriț, iar pentru noi limonadă și acadale nebun de bune de la Nea Nicu Bombonaru, geniul cofetar din zona noastră. Astă când am mers eu în bâlcii, căci de la 1889 nu am informații. Un an înainte de 1989, primăria locală a desființat bâlcii: Revoluția a venit imediat și a restabilit Tradiția.

La 1889, Osica avea opt cărciumi și o școală primară generală, gradul II, cu un învățător, unde învățau carte 90 de copii, 50 de băieți și 40 de fete, „în stare a o urma”, cum ne explică monograful. Cu stare materială, adică, nu neapărat mintală, căci școala o făceau cei care își permiteau să-și dea odraslele la carte. Restul – se găseau destule vaci și pământ de muncit în lunca Oltețului. Cele două biserici erau deja de la 1840, în Osica, respectiv 1854, în Vlăduleni și erau pentru toată suflarea – chit că știai carte sau nu. Dumnezeu nu dă diplome, nu acceptă cv-uri și nu este interesat de dosarul de cadre. Am auzit că de la Osica ar fi plecat în lume un ambasador și niște tortionari. Păcat de Osica, domnule!

Cum vîi de la Șopârlița, după ce ai lăsat în urmă cantonul c.f.r. (fără cantoniereseasă azi, că se descurcă trenul și așa, de la Caracal la Piatra), intri pe Dealul Viilor, străjuit de câțiva nuci bătrâni, pe care în copilărie i-am bătut îndelung. În intersecția făcută cu

șoseaua ce duce la Găneasa, via lui Costică Coande, reputat cărciumar al satului, îmi semnalează că am intrat deja în Vlăduleni. și atunci știu: o sutăzece metri deasupra mării, cu miroslul strugurilor și al mustului în nări (am intrat copil în butoiul de o sută de vedre al lui Coande și am ieșit adolescent), în panta care duce ușor spre fostul C.A.M. (dispărut, ca și duzii și viermii de aur ai mătăsii) apare Osica-Vlăduleni. În dreapta, Câmpia Oltețului stă în lingura lunguiată a râului unde l-am văzut cândva pe actualul primar îngenunchiind și spunându-i unei fete frumoase un madrigal de dragoste. Nu auzeam ce-i spune, era în asfințit și vacile revineau în sat prin apa mică a Oltețului, dar mi-am dat seama că fata era vrăjită după roșul feței îmbujorate care se amesteca cu bronzul căpătat de la cel mai frumos soare sudsic pe care îl știu vreodată. O sută zece metri deasupra copilăriei mele – ca un imens dirijabil în care mă aflu. Dacă nu am coborât de mult...

Trăiri mai vechi, trăiri mai noi (I)

Mihai Vărzaru

Conștiința existenței mele nu a venit deloc deodată, aşa cum se pare că li se întâmplă de obicei altora. Primele amintiri pe care le am mă aşeză aievea la un seceriș în Dealul Bobului, la Oltet, la o baie cu tatăl meu, sau într-o prispă largă din casa bunicilor din Modoran, unde la loc de cinstă era aşezată o hartă a României Mari din 1938. Ele devin tot mai legate atunci când mă zăresc la aria din Vale, pe lângă căruța cu boi și şirele cu snopii de grâu care aşteptau cumintă să fie înghițite de mașina de treierat, care n-ar fi reușit nimic dacă nu avea lângă ea uitatul vapor cu aburi. A fost prima și ultima dată când l-am vazut.

Până să merg la școală am avut câteva încercări să merg la grădinița situată atunci în curtea unui om de vază din sat, un bătrân care se odihnea de multe ori alături de noi, Mișu lui Fane al lui Șucă, dar nu m-am adaptat și am rămas acasă fără niciun regret. Am prins obiceiuri noi, legate de faptul că nu m-am împăcat deloc cu unul din alimentele de bază din acea vreme, mămăliga, pe care nu o doream, aşa cum spune o vorbă din popor, „nici de poftă”. Aşa că plecam de acasă să fac rost de pâine pe la buncii și chiar pe la alte rude, rămânând de multe ori și peste noapte acolo. În rest, veri călduroase cu hoinăreli cât cuprinde spre vie, spre Oltet, spre Subvlăduleniul plin de prigorii și spre Cocelnița lui, ierni care își intrau în drepturi din decembrie și până în martie, cu zăpezi bogate și cu un crivăț care mă ținea mai aproape de casă.

Din fire eram curios și mă fascinau la buncii o vioară, pe care am și stricat-o definitiv în încercarea de a învăța să cânt, un gramofon și un patefon, dar mai ales podurile caselor, în care am găsit multe cărți, în mare parte manuale dinainte de război, când unchii mei terminaseră deja școala. Bineînteles, la început priveam ilustrații și fotografii ciudate din multe parți ale lumii, cu cruciade, regi din afară și de-ai noștri, sfinți din manulele de religie, pe care încercam să le copiez fără succes cu rămășițe de creion chimic.

Ciudat este faptul că instinctul mi-a dictat să nu comentez cu nimeni aceste mici "descoperiri" ale mele nici în casă și nici în altă parte, probabil și pentru că aceste cărți erau ascunse în pod, iar afară simțeam din plin atmosfera apăsătoare a procesului de colectivizare și a lansării unei lumi noi. Dar nu eram nici o fire prea comunicativă.

În toamna anului 1959 am mers la școală din Vlăduleni, în localul actualei grădinițe, două clase, întâi și a treia într-o singură sală. Doamna Nițu, soția șefului de gară din acea vreme, a fost prima noastră învățătoare. M-am adaptat destul de greu cu scrisul în caiete și, deși aveam gumă, nu aveam răbdare și încercam să îndrept greșelile cu degetul.

O catastrofă.

Norocul meu a ținut de o întâmplare mai mult decât comică, deși la începutul ei nu mi-a fost deloc bine. Într-o sămbătă frumoasă de mijloc de octombrie am ieșit să scriu în curte, aşezat pe un scaunel cu trei picioare și cu caietul pe un tamburel.

Mi-au făcut cu ochiul niște gutui, aşa că m-am urcat în pom să o aleg pe cea mai frumoasă dintre ele. Ghinionul meu a fost mare, pentru că Ghiță, care tocmai terminase cu nămolitul, a devenit curios și a început să-l mănânce. Cu chiu cu vai am făcut rost de un caiet nou de la Mihai Cristescu, pe care a trebuit să-l completez până luni, aşa că în el au scris tata, mama, mătușă-mea și multe alte neamuri. Dar caietul arăta acum mult mai bine și mi-a servit ca exemplu pe toată durata școlii, scrisul frumos rămânând una din obsesiile mele până în prezent.

Calmă și răbdătoare, dar și mai în vîrstă, doamna noastră s-a îmbolnăvit în iarnă, după ce am terminat abecedarul, și nu a mai venit decât spre sfârșitul anului școlar, prin luna mai. Am rămas câteva zile ai nimănu, până când la noi a sosit un învățător la fel de bun, cu un tact deosebit, domnul Ene, care avea o clasă și la școala din Vale. Nu prea pricepeam eu multe din ceea ce mi se întâmpla, dar relația mea cu domnul învățător era una specială, din moment ce mă lăuda tot timpul și mă așeza minute întregi pe pervazul ferestrei, să mă dea exemplu. Nu-mi prea convinea acolo. Singurul lucru care mă intrigă era faptul că nu mă pregăteam acasă cine știe ce, dar înțelegeam multe din ceea ce explica dânsul și ofeream răspunsurile pe care dorea.

Aveam două colege cu care am continuat mult timp împreună și care s-au dovedit deosebite la învățătură, și când spun asta mă gândesc la Ileana Boangiu și Jeni Lupulescu.

Pe lângă noi se mai petreceau și mici drame, de cele mai multe ori cu aceiași protogeniști. Nu pot să uit o zi de clasa a II-a, în care trebuia doar să citim vestita „Tânără gardă”, o ultimă rămășiță a imixtiunii literare sovietice în manualele de școală primară de la noi. Unul din colegii noștri a „rupt” o nuia zdravănă, în timp ce restul, cu toată frica îndurată, ne prăpădeam de râs. El ctea și răscitea textul „-Ești cumva bolnav? - Nu, sunt sănătos!”, fără pauză pentru virgulă, dar nici nu pricepea că trebuie să schimbă ceva, deși mai mulți dintre noi fusese rău și să citim corect și să-i explicăm acest lucru. La fel de proaspătă îmi este și întâlnirea cu doi prieteni mai vecni la momentul acela, Paul Florescu (vărul meu) și Bebe Drăghici.

Pe parcursul primului trimestru ei se căutau în clasă (nu erau așezați în aceeași bancă) și uitau că sunt la școală. În timpul orelor strigau unul la altul, se fluierau pentru ascuțitoare sau pentru gumă, pentru orice aveau nevoie.

Ultimul era născut în decembrie, deci nu avea șapte ani, iar în caiete scria destul de rău. Pe tot parcursul primului trimestru domnul Raicea a încercat să-l schimbe, dar fără succes, astfel că a discutat cu nea Șică să-l retragă și să-l aducă la școală peste un an. Dar Bebe nici nu a vrut să audă de aşa ceva, s-a ambiționat, a recuperat totul și a devenit unul dintre cei mai buni elevi din clasă.

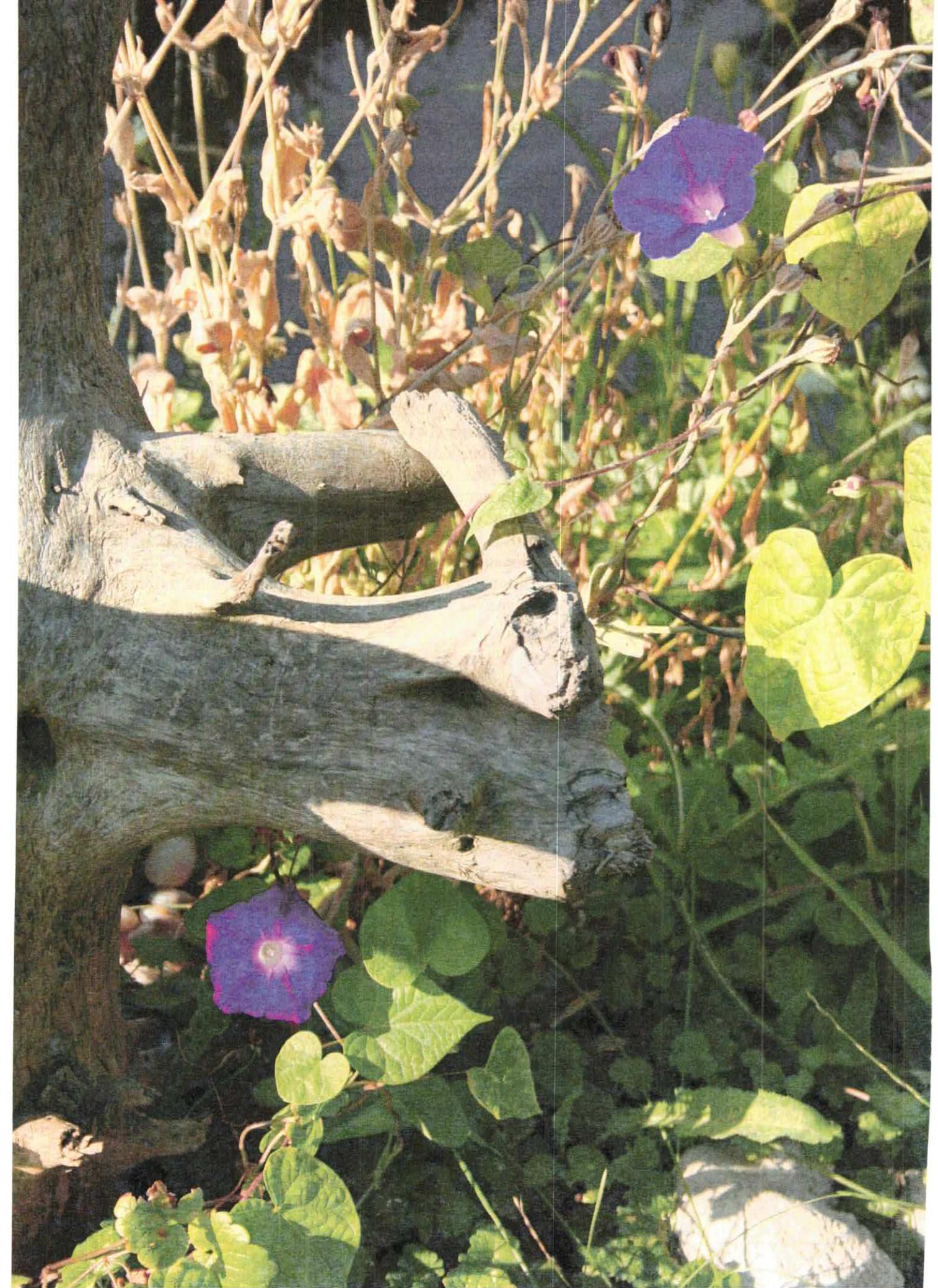
La școală mergeam de plăcere. Tablourile conducețorilor sovietici erau înlocuite cu cele ale lui Dej, Stoica sau Drăghici dar, spre lauda lor, das-călii noștrii nu se omorau să ne explice ce este cu ele, de ce sunt acolo. Lângă noi se afla vechiul teren de fotbal al comunei, cu o frumoasă grădină de vară și cu o mică scenă din lemn pentru spectacole, care își trăiau cu intensitatea ultimii lor ani înainte de a face loc localurilor nouului liceu. Aici aveau loc mai multe serbări, cele mai interesante fiind cele de sfârșit de an sau cele pionierești. Pentru noi, copiii, aceste locuri erau un prilej de joacă nesfârșită, întrerupte cu greu de învățătorii care, neavând clopoțel, trebuiau să ne adune din locurile în care ne ascundeam unii de alții. Din jurul datei de 15 mai terminam „cartea” și mergeam să culegem mușețel sau frunze pentru viermii de mătase, dar n-am priceput pentru cine făceam acest lucru și nici nu întrebam: erau bucuroși că a venit marca vacanță. Nu știau cum se face, dar în copilărie am simțit în permanență o atracție pentru oamenii în vîrstă, pentru talentul lor de a povesti, pentru modul în care se îmbrăcau, pentru munca și mândria lor. Mai toți trecuseră prin primul război mondial și erau fascinați de nemți și de americani. Vara, când mergeam să paștem boii pe Tabon, veneau și ei spre seară și începeau să povestească din război. Cei mai tineri, care trecuseră mai recent prin orgiile luptelor, nu aveau loc de cei bătrâni, care aveau încă vii amintirile războaielor balcanice și ale Mărășeștilor.

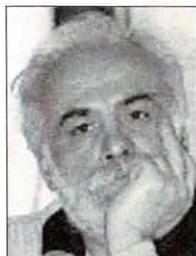
La bunicul meu acasă venea tacticos nea Mărin Neacșu, proaspăt bărbierit și cu o mustață îngrijită, cu pantalon de postav, cojoc alb din piele întoarsă, căciulă neagră de miel și bocanci. Într-o perioadă în care tot ceea ce se spunea la difuzor, în ziare și reviste era numai despre marele nostru vecin din est, ei discutau multe lucruri despre ceea ce trăiseră pe viu sau aflaseră de la copiii lor despre vestici. Așa că tot ceea ce auzeam „oficial” începuse să devină destul îndoelnic pentru mine, dar și micul meu secret.

Se spune că în viață modelele contează, iar eu am avut aceste modele în familie. Vărul meu, Titel Florescu, din Sibiu, mai mare cu șapte ani, își petrecea vacanțele de vară la Osica și citea destul de mult. Așa că, începând cu clasa a doua, am mers împreună la biblioteca situată într-una din clădirile aceluiași Mișu al lui Fane al lui Șucă, de unde domnișoara Florescu ne oferea o mulțime de cărți.

Școala din Vale avea să ne aducă multe schimbări. Clasa domnului Popescu a devenit a V-a A, având, printre elevii ei, pe Vica Drăgan, Fănel Voinea, Tudorel Mandă, Mihai Cristescu, Florin Țucmă, Silvioara Marcu, Fănel Miercan, Octavian Ciochină, dar și pe fugara Jeni Lupulescu, iar clasa domnului Catană a devenit a V-a B. Cu noi, cei din Vlăduleni, au venit, printre alții, Nelu Ciocan, Liana Dănănu și Marinică Toma. Acomodarea noastră cu noile materii și cu noii profesori, care erau mai exigenți, a fost destul de grea. Celor mai vechi, cum ar fi Alexandru (Bebe) Marcu, Ștefan Caragheaur, Ana Scarlat, li s-au alăturat apoi Marin Sulger, Mia Ene, Haralambie Costea, Viorica Florea, care au adus în conținutul și în prezentarea lecțiilor mai multă prospețime și ne-au pregătit mai bine drumul spre mai departe. Pentru mulți dintre noi înființarea unui liceu la Osica avea să reprezinte o șansă unică.

Memoria locului. Elogiu limbii române

Marian Drăghici

(dedic aceste gânduri elevilor de la Liceul „Ion Gh. Roșca”, la 40 de ani după absolvire în iunie 1972)

Am să vă spun câteva cuvinte simple, ca elogiu adus limbii române și profesorului de română. Știu că profilul liceului este real, și tocmai de aceea. Pare un subiect anot în articol, dar veți vedea că nu e.

Și cu româna, și cu profesorul ei, să recunoaștem că de multe ori ne spălăm pe mâini, aşa, din obișnuință. Că vrea mușchii noștri! Simt nevoia să „de-nunț” acest fapt, aici și acum, veți înțelege de ce, în memoria Ceciliei Păun, care a fost o viață întreagă dascăl de română-franceză, și nu unul oarecare. Dar și a regretatului Ion Cănăvoiu, profesor de literatură eminent în anii când frecventam și eu, ca elev, nou înființatul, atunci, liceu teoretic din Osicata noastră dragă. De ce Osicata, vă spun imediat, într-o scurtă paranteză.

Sunt adesea întrebăt, când mă revăd cu cineva din țară, de pe unde fusesem oarecând să citeșc poezie și eram prezentat ca născut în Osica, nume care li se părea că sună curios și-l ținuseră minte, „Ce mai face Osica ta?” sau „Ce mai știi de Osica ta?”. Trebuie să răspund destul de des, fiindcă, o spun fără să mă laud, mai ales când eram Tânăr și atinsesem o oarecare faimă ca poet, am fost invitat să citeșc în multe locuri, la festivaluri de poezie, de-a cruceș-curmăzișul țării – vezi Wikipedia –, de la Carei la Constanța, de la Botoșani la Sasca Montană în Banat, etc. (Acum declin mai toate invitațiile,

inclusiv pe cele „din afară”, smerit, din oboseală și plictis).

„Osica ta”, „Osica ta” se făcu Osicata prin analogie cu A-dâncata, sat celebru după versul lui Alexandru Macedonski „Iată Pome-teștii, iată Adâncata”. Adâncata, Osicata...

Și uite așa, „iata Osicata”, îmi spun în gând de fiecare dată când trec încocace podul peste Olteț, pe șosea sau cu trenul, și revăd cu emoție frasinii fabuloși de pe marginea drumului, pe sub care treceam acum mai bine jumătate de secol, cu alți băieți, în verile toride, fericiti și desculți, spre scalda din Olteț. Imediat apar – și bătăile inimii se întăresc numai decât –, printre lanuri și copaci, turlele bisericii, primele case, colțul din pădurea Bercica, decindea Oltețului întinsă, dureros de dulce, spre Modoran. Un alint fără pretenții, ostoitor al dorului de-acasă, asta e licența toponimică Osicata. Închid paranteza și revin la „durul” subiect.

Am observat cu strângere de inimă, nu o dată, că la noi, aici, în sudul țării, să respectă limba în care trăiești, scrii și vorbești, iar uneori se-ntâmplă ca prin minune să și gândești ceva nou sub soare, pare o prostie. De ce – zic unii, și nu sunt puțini – să respectă limba maternă, devreme ce se poate trăi și aşa! Că, uite, nici viața și nici pacea socială nu ne sunt amenințate nici de imperialismul rusesc, ca în Moldova, nici de irredentismul maghiar, ca în Transilvania! Dă buzna turcul?

Păi, turcul e istorie muzeificată hăt, departe, la sudul Dunării; unde mai puică, la urma urmci, potrivit expertizei specialiștilor, turcul n-avu cu graiul nostru valah nici gând să-l opreseze, ci, dimpotrivă, nu făcu decât să-l îmbogătească la propriu, copios-delicios, de la geamlâc la sarmale, de la taraf la baclavale, chef și, după chef, bineînțeles cearceaf. Alte exemple sunt cu duiumul – bre, dragilor. Cât despre bulgarul de-acum euopenizat, el ne umilește exclusiv turistic, nicidecum lingvistic.

Am văzut nu o dată, la fața locului, cum ardelenii, și moldovenii, și bănățenii, știu să-și prețuiască la justa valoare limba – și pe dascălul ei. Noi, nu. Iar asta face din start o primă diferență între nivelurile de cultură și civilizație dintre diverse regiuni ale țării. Veți vedea, când veți pleca în lume – și-o să vă doară și pe voi sufletul! Ardelenii, moldovenii și bănățenii au înțeles pe pielea lor tăbăcătă de istorie că în povestea delicată a existenței ca națiune demnă, dar și a formării unui om, a unui specialist performant, profesorul de limba română e ca vioara întâi într-o orchestră. Profesorul de biologie, o spun cu tot respectul, te învață biologie, și-atât; cel de chimie, chimie, cel de economie, economie, și tot aşa, până și cei de matematici superioare sau de filozofie nu predau decât conținuturile lor de cunoaștere și instruire – și pa, la revedere!

Pe când dascălul de limbă și literatură te instruiește la bază, să cunoști lumea prin lecturi și să te exprimi nu oricum, ci cu stil. Iar stilul e omul, a zis cineva. Să articulezi un limbaj care te deosebește net de maimuță și alte li-

ghioane mai mult sau mai puțin bipede, iată premisele devenirii ca om adevărat. S-au scris zeci, sute de cărți pe tema asta. Limba face omul, miezul și ambalajul lui, limba este vehiculul în care ne prezentăm între oameni, în chip viabil, credibil, în scris sau prin viu grai.

Ca redactor, am urmărit cu atenție stilul limbii, nu doar la scriitori de meserie, cât la oameni de formăție realistă, științifică, cum veți fi poate și voi. Cel mai recent l-am cercetat cu slabele mele puteri pe acad. Solomon Marcus, matematician atipic, stilist desăvârșit, sub a cărui impresie scriu acest text. Uitați-vă și voi, dacă aveți curiozitatea, și sper să o aveți, peste corespondența, memoriile, discursurile de recepție ale unor nume cunoscute ca George Enescu sau Gh. Țițeica, fără să mai vorbesc de scrisul unor fondatori ca Gh. Lazăr, Ion Heliade Rădulescu sau Spiru Haret. Ori de teologi eminenți ca părintele Dumitru Stăniloae sau ieromonahul Arsenic Boca, supranumit Sfântul Ardealului. și veți constata, ca și mine, că toți oamenii aceștia, cu adevărat importanți, pentru care comunicarea foarte clară a gândurilor este esențială, scriu impecabil, adică toți au la bază neapărat un dascăl de limba română foarte bun.

Academicianul Solomon Marcus, ale cărui lucrări însumând mii de pagini spuneam că le-am citit cu atenție (și am scris despre ele în trei numere consecutive din Viața Românească), arată că sistemul educațional la noi este „grav bolnav”, iar din pricina asta întreaga societate înregistrează un eșec pe care domnia sa spune că îl vede „peste tot”. Una dintre cauzele eșecului

vine, după părerea lui, din concepția total depășită despre relația elev-profesor, elev-manual, și lipsa de comunicare între disciplinele de studiu, care ar trebui să inter-relaționeze, într-un program de unitate culturală. E teoria unui academician, reformatoare, neapărat de discutat, de luat în seamă. Eu cred că eșecul despre care vorbește Marcus vine de la bază, din lipsa de stil. Iar lipsa de stil, vine din scăderea până la dispariție a respectului și interesului pentru cum scriem, cum vorbim, cum ne comportăm. A respectului și interesului pentru limbă și pentru om. Și nu în ultimul rând, pentru persoana dacălului de română, care nu trebuie privit ca un zeu, ci drept ceea ce este: vioara întâi în orchestra didactică, a cărei muzică dă, într-o societate, sunetul de fond, modelator de oameni, formator de specialiști.

Dacă aș fi elev, cu mintea de acum, le-aș pretinde dacălilor mei, cu tot respectul, să aibă stil. Și să mă educe să am și eu, la absolvire, stilul meu, personal, format în funcție de datele personalității mele. Atât, și nimic mai mult. Dar nici mai puțin.

Tot ce urmează în viață, se construiește pe această bază. E vital să nu fiți timizi, complexați, provinciali, cum am fost mai toată generația mea. Cereți, nu așteptați mură-n gură. Că o personalitate de anvergura lui Ion Gh. Roșca și-a pus numele pe frontispiciul liceului, este o sansă ce trebuieexploatată la maximum. Profitați! Învătați dincolo de litera manualelor

Academicianul Solomon Marcus

ca, exprimând cu precizie un adevăr, să scrieți și să vorbiți cât mai clar, mai simplu și mai curat, și viața voastră, profesiunea voastră, indiferent de profilul ei, vor fi aşa cum scrieți și vorbiți, căci cuvintele atrag realul. Când lucrați, nu contează ce, lucrați ca pentru Dumnezeu, nu ca pentru oameni, și „metoda” asta, îndelung exersată, sigur vă va face din ce în ce mai buni.

Tineți minte că Dumnezeu a creat lumea nu prin cifre, ci prin Cuvânt. Dacă cineva, nu știu cine, vă spune altfel, nu vă lăsați păcăliți, luați-i seama cu atenție și veți observa cu timpul, într-un fel sau altul, că omul acela, indiferent de poziția lui socială, are o hibă majoră: e profund nefericit. Și asta, fiindcă nu e stătat. Nu destul.

Cu dragoste colegială, al vostru M.D.

Marian Drăghici este redactor șef-adjunct al revistei Viața Românească, premiată ca REVISTA ANULUI 2011.

Pur și simplu Ionescu...

Ramona Alexandru

Nu cred că trebuie să fii un mare actor, ca să-l joci pe Ionescu. Trebuie să-l înțelegi. Și, înțelegându-l, totul vine firesc. Să-l joci pe Ionescu înseamnă să fii intelligent, să ai o filosofie de viață, să ai tu însuți incertitudini, neliniști, singuratăți... Să fii diferit. Pieselete lui Eugen Ionescu sunt eforturi dramatice incitante, psihanalizabile.

„Noul locatar” a fost piesa care ne-a pus să gândim. Am stat într-o după-amiază și, ca într-un teatru experimental, am adâncit înțelesurile și am găsit un simbolism deschis. Și totul s-a legat apoi. „Noul locatar” este o piesă puțin cunoscută a lui Eugen Ionescu, totuși reprezentativă pentru teatrul absurd. Subiectul este simplu în aparență: un domn se mută într-un imobil la etajul al şaselea. Este întâmpinat de portăreasă, o femeie de o locvacitate extraordinară. Apoi, hamalii aduc mobilele locatarului. Una câte una, din ce în ce mai mari, dar mai ușoare, până când orașul întreg este paralizat de această aglomerare de obiecte.

Regăsim în această piesă o temă dragă lui Ionescu: vidul-plin. Spațiul nostru interior se reduce tot mai mult în favoarea materialului. Personajul se izolează de sine și de ceilalți. Există o corespondență între spațiul sufletesc al individului și casa în care trăiește. Este un aspect esențial al societății moderne: avem tot ce putem duce, dar ne simțim cumva goi.

Teatru pentru mâine

Finalul textelor lui Ionescu are un caracter privilegiat: absența unei soluții cântărește la fel de greu ca și o soluție, ba poate chiar și mai greu.

Trupa Liceului „Ion Gh. Roșca” a jucat această piesă la a doua ediție a Festivalului de Teatru pentru Liceeni „Dialogul absurzilor...?” organizat sămbătă, 24 noiembrie, la Slatina, la Centrul Cultural „Eugen Ionescu”. Domnul (Sima Marius), Portăreasă (Cimpoieru Daiana) și cei doi hamali, Primul Hamal (Andrei Ionuț Adrian) și Al Doilea Hamal (Buleandru Florin) au creat pe scenă imaginea universului dereglat, gol, deși plin. Absurdul într-o minunată formă! Punerea în scenă imaginativă, actuală și fidelă exigenței autorului au adus trupei noastre premiul special pentru regie. Interpretarea a fost extraordinară: premiul I pentru cea mai bună interpretare feminină și premiul III pentru cel mai bun actor în rol secundar.

Noi am câștigat marele premiu și trofeul festivalului. Un mare succes, o bucurie inefabilă!

Ierusalim

Marian Drăghici

Doamne, du-mă la Ierusalim
cântând dintr-o armonică roșie lucitoare.
Doamne, du-mă din femeie-n femeie
la femeia vietii mele Ierusalimul
cdntdnd dintr-o armonică roșie ferferițită făcută praf.
Doamne, du-mă la Ierusalim oriunde-aș merge
cântând sau nu

Doamne, du-mă la Ierusalim chiar dacă
n-am să mai ies din Câmpul Moșilor 1
cântând dintr-o armonică roșie printre dealuri roșii.

Ah, ce armonică roșie lucitoare
îmi fu inima omului la tinerețe.
Ah, ce armonică roșie ferferițită făcută praf
îmi fu geniul inimii omului la bătrânețe.

Doamne, fă să ajung la Ierusalim chiar dacă
n-am pornit încă la drum
și ca un cui bătut în masă
de limbuția lor din casă
n-am să pornesc în veci la drum spre Ierusalim.

Toate turtițele copilăriei le-am cerut cu gândul la Ierusalim
ca merinde de drum.
Un million de turtițe, și nimic.
Turtițele le-am mâncat singur sau cu prietenii.
Turtițe cu lapte, cu miere, turtițe dulci.

Și iată-mă acum bărbat matur călcând prin scuipații de la Bucur Obor
ieșit până la colț să cumpăr pâine turcească
în loc de merinde pentru drum.
Fiecare pas, chiar dacă ies până la colț să cumpăr pâine turcească
este un pas în Ierusalimul cu dealuri roșii încăcate-n verdeată.
Oriunde mă întorc iarna-vară
hop și Ierusalimul îmi apare în față
cu dealuri roșii îmbrăcate-n verdeată.
Noaptea când îmbrățișez femeia vietii mele din viitorime
îmbrățișez Ierusalimul urcând la cer
cu dealuri roșii îmbrăcate-n verdeată.

Toți prietenii mei de pahar din Honolulu în Carpați
sunt ierusalemitani adevărați.

Vinul pe care-l bem până și apa
e vin de Ierusalim și apa de Ierusalim.
Păhăruțul din care bem vinul și apa
e plin cu aer de Ierusalim.

Pâinea turcească a lui Ahmed de la colț și scuipești
sunt pâine de Ierusalim și scuipești de Ierusalim.

Țiganul care deunăzi hăcuindu-mi rucsacul în troleibuzul 85
nu se alese cu nimic, este țigan de Ierusalim.

Din Ierusalim regele țiganilor cântând la o armonică roșie neauzită
liniștii de pe lac.

Din Ierusalim maimuțica pe umărul regelui țiganilor
cântând la armonica ei mică roșie liniștii de pe lac.

Din Ierusalim toți puricii de maimuțică la cumplite, minusculle
armonici roșii cântând pe dos liniștii de pe lac.

Din Ierusalim regele peștilor acestui lac
cântând la armonică roșie neauzită celor deasupra.

Din Ierusalim lumina lunii celor deasupra.

Din Ierusalim regele David sătul de așternut
se răcori în lumina lunii celor deasupra
cântând la armonica roșie a regelui peștilor acestui lac.

Din Ierusalim acest lac.

Din Ierusalim orice rege cântând sau nu
în lumina lunii
pe malul unui lac.

Din Ierusalim armonica roșie ca gura-leului în ploaie
se răsădi pe Olteț în grădina maicii și gata
cerul de deasupra capului meu e orbitorul cer al Ierusalimului
și toate cuvintele duc la tine Ierusalime.

Doamne, fă să ajung la Ierusalim
chiar dacă n-am pornit la drum spre Ierusalim
ci merg scriind în gând **Ierusalim**
din București la Vlăduleni via Caracal.

*Poemul Ierusalim a fost citit de autor la lansarea revistei Rădăcini, 13 mai 2012,
în Amfiteatrul Liceului „Ion Gh. Roșca“.*

Spiritul Mazilescu, de/scris puțin

Marian Drăghici

La 70 de ani de la naștere, Virgil Mazilescu (11 aprilie 1942, Corabia – 11 august 1984, București) se comportă prin operă și fosta-i viață ca o prezență lucrătoare în poezia română actuală, încă mai activ decât în cursul scurtei sale existențe pământene, de 4 cărți, 42 de ani și 4 luni. O poetică structurată în logica visului, în „mici crime perfecte” (Şerban Foară), nondiscursivă, minimalistă (fracturistă?) avant la lettre, cu impact discret dar tenace în rândul noilor veniți, ca la nimeni altul dintre protagoniștii generației 60-70. Impactul modelator, resimțit încă din timpul vieții lui asupra unor poeti excepționali ca Ion Mureșan, Eugen Suciu sau Mariana Marin, irigă și alte parcele lirice distințe prin fragranță, dimensiuni și profunzime, aflate în proprietatea mai recentilor Ioan Es Pop, Paul Vinicius, Claudiu Komartin etc. Nu efecte epigonice produce Mazilescu în timp, cât descendențe fine tematic, ca tip de vizuire și implicare/asumare a destinului poetic. Imposibil de practicat azi scrisul liric riguros autentic fără vizitarea lecției de caracter (uman și profesional) a lui Virgil Mazilescu: nici o abatere de la destin, nici un rabat, ca legatar al limbajului, de la cuvântul ce exprimă adevărul.

E lecția unui romantic în fond, în dără eminesciană, expert în magie textuală, de însușit dacă o ai în sânge și vii cu ea gata învățată, ca pe apă, de-acasă.

Versurile lui Virgil Mazilescu de acum trei-patru decenii par scrise mâine, într-atât sunt de frapant actuale. „Realitatea palpabilă”, care l-a obsedat paroxistic (perfecționist!) în cele mai infime detalii ale transpunerii pe hârtie, nu dezmine nici azi, deloc, această poezie; din contra, mânătă de un geniu tot mai rău, realitatea „noastră” cotidiană se străduiește deceniu după deceniu, regim după regim, să reconfirme această poezie:

*ei au lumea lor și lumea asta a lor îmi face grecă
și chiar cu o cutie goală de conserve în gură sănătatea să urlu
și chiar cu o bombă în măduva şirei spinării sănătatea să urlu
că au lumea lor și că lumea asta a lor îmi face grecă*

„Bomba din măduva şirei spinării” poetului a explodat în noaptea de 10 spre 11 august 1984: iubirea pentru o femeie, aceasta fuse bomba, pretextul morții lui de sinucigaș tot mai jalnic drapat în alcoolic – iubirea insuportabil neîmpărtășită, urât respinsă, distrugătoare. Nu insist pe detalii, un jurnal publicat postum satisface curiozitatea firească pentru sfârșitul său tragic.

Din fericire – dacă pot spune aşa – când a explodat infernul din Virgil Mazilescu, destinul lui poetic era împlinit: spusese tot ce avea de spus, până la ultimul cuvânt, în poeme şi în jurnal. Şi spusese tot ce spusese ca „poet admirabil” (Nicolae Manolescu). Aş jura, fără să-mi stea în obicei, că nici un copac din cei patru-cinci tăiaţi pentru a tipări în volum versurile mazilesciene nu regretă că s-a făcut hârtie. Grafo-manii delirici sunt, în comparaţie cu austерitatea lui Mazilescu, o calamitate ecologică. Or, dacă vrei să scrii versuri, să fii poet, ce ai domnule cu arborii din pădurile patriei? N-ai decât să scrii rescrieri matale direct în capul tău, pe cortexul personal – dacă îți dă mâna. Şi când poemul tău trecut prin variante mentale e gata, poftim, ia hârtie, scrie şi publică. Virgil Mazilescu aşa a făcut. Auster până la sterilitate, până la anihilarea instinctului de conservare. Formidabil spirit protector, înger al copacilor, nedeclarat încă.

Îl declar acum.

În primăvara lui 2007, când poetul ar fi împlinit 65 de ani, Viaţa Românească a invitat opiniile câtorva scriitori, din generaţii diferite, privind postumitatea celui ce ne-a dat volumele: Versuri (1968), Fragmente din regiunea de odinoară (1970), va fi liniște va fi seară (1979), guillaume poetul şi administratorul (1983). Dincolo de inevitabilă diferenţă a unghiurilor abordării, un adevăr răzbate clar din suma acestor articole: Virgil Mazilescu este nu doar un poet admirat. Virgil Mazilescu este un poet iubit. Poate cel mai iubit – el şi Nichita Stănescu, dar calitativ altfel decât Nichita! Altfel, în sensul că dacă ne reprezentăm poezia română contemporană ca o medalie, Nichita e versul, iar Virgil Mazilescu re-versul (...).

prima poveste pentru ştefana

pisica va deschide iar fereastra
pisica verde şi proaspătă ca iarba
şi în odaia pustie se va strecura
şi la picioarele stăpînului se va încolăci

dormi dormi somnul te duce de pe lume
te spală şi te piaptănă şi te împarte
copiilor săraci te-am şi uitat

şi ploaia va deschide iar fereastra
ploaia verde şi proaspătă ca iarba
şi în odaia pustie se va strecura
şi la picioarele stăpînului se va încolăci

dormi dormi somnul te duce de pe lume
te spală şi te piaptănă şi te împarte
copiilor săraci te-am şi uitat

şi moartea a deschis încet fereastra
moartea verde şi proaspătă ca iarba
şi în odaia pustie s-a strecurat
şi la picioarele stăpînului s-a încolăcit

Despre o nostalgie

Ramona Alexandru

*„Nu săpa prea adânc, îți zic,
Nu săpa prea adânc, nu săpa,
că o să dai de cer,
că o să dai de cer
de alt cer, de alte stele, îți zic,
de alt cer, de alte stele
și acolo între ele
de alt pământ, de alt pământ.”*

(Nichita Stănescu,
Către fântânar)

Povești vechi, din timpuri imemoriale, vorbesc despre fântâni ca porți spre alte lumi. Acolo în adâncuri se întind tărâmuri nebănuite, alte ceruri, alte pământuri. Oamenii au sentimentul, trăit inconștient, că lumea trece mult peste granițele cunoscute, că nu poate fi doar atât, că, de fapt, nu există margini. Existența noastră e miraculoasă, lumea e și ea la fel. Acolo, jos, în fundul apei, încep apele altui cer. Sau apele altiei fântâni în care se oglindesc alte stele.

Reminiscențe ale naturii noastre sacre ne împing să conturăm ca la-nceput spațiul paradisiac în care domnește fericirea, nemurirea. și căutăm. Căutarea noastră este continuă. Din loc în loc sunt semne: fântâni. În adâncul lor trebuie să fie poarta. Prin ele respiră viața veșnică. De altfel, este binecunoscut faptul că simbolismul fântânii este exprimat în special printr-un izvor care tâșnește în mijlocul grădinii, la piciorul Pomului Vieții, în centrul Paradisului terestru, și care se împarte după aceea în patru fluvii care curg spre cele patru direcții ale spațiului.

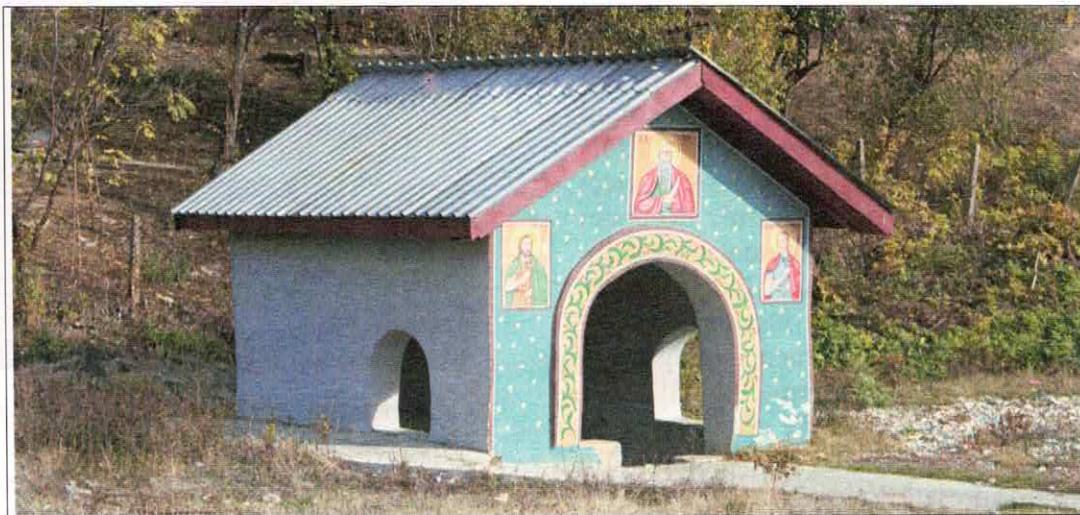
Tot ce pierdem pe pământ – timp, lacrimi, noroc – coboară în adâncuri. și privim lung în fântâni și aşa se nasc poveștile.

Norocul, fericirea, adevărul sunt toate acolo, în întunericul fântânilor, la capătul pământului. Așteaptă ascunse. "Privește! spune înțeleptul" și privirea trebuie să treacă dincolo de aparențe.

Povestea fântânilor

Comandor av. (r.) Ion Surdu

Fântâna este reperul istoric al evoluției comunităților umane, veriga indispensabilă a activităților economico-sociale, expresia solidarității de grup, loc sacru și venerat. Ea este dovada indubitabilă a unei voințe și acțiuni comune și se suprapune perfect noțiunii de izvor și implicit de viață. Importanța și utilitatea ei în plan local este demonstrată de rețeaua imensă și distribuită uniform și echilibrat pe întinsul întregii comune. Ea reprezintă strategia obștii și nu decizia unui for de conducere, strategie profundă și cu perspectivă seculară. Din această distribuție rezultă grija pentru întregul grup, accesul neîngrădit al fiecărui la apă, dar mai ales preocuparea pentru drumețul obosit care trebuie să-și stingă setea. În felul acesta construindu-se la fiecare întretăiere de drumuri, câte o fântână.

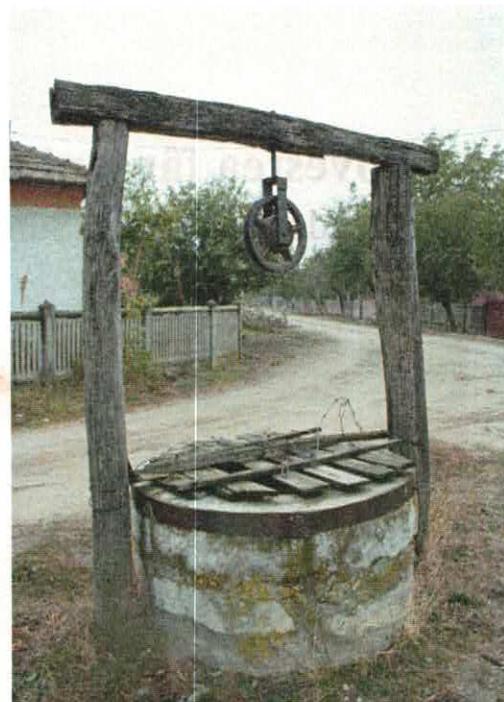
Fântâna este sacră în viața omului, fapt demonstrat prin grija și respectul ce i-o poartă, împodobind-o aproape peste tot cu cruci, având încrustate sau pictate chipul Mântuitorului sau al Fecioarei Maria.

În apa ei se botează prunci, iar miresele o poartă într-o găleată împodobită și o aruncă în cele patru zări cu buchetul de busuioc uscat. În aceeași interpretare putem situa un vechi obicei din zona noastră, cel al Iordănitului, în care fântâna joacă rol central. În dimineața zilei de Sf. Ion, în cântec de lăutari, fetele prinse în horă, erau duse desculțe la cea mai apropiată fântână și asupra lor se aruncau două, trei ciuturi de apă proaspătă. Totul semănă cu un botez, iar pentru familia fetei semnifica un gest de cinstire și respect.

La fel de apreciată era fântâna în miezul verii când aluatul din recolta nouă de grâu, frământat de mamele noastre, marcat cu pristolnicul cu care înceamnau prescurile, se transforma într-o pâine mică, necoaptă, ce ajungea la noi copiii, după o aşteptare îndelungă, pe care o aruncam, apoi, în fântâna din care luam apa de băut. Legat tot de fântână este și ritualul paparudelor, la care noi, mai toți copiii satului, am fost implicați atunci când verile erau secetoase: la îndemnul bâtrânilor, ne pregăteam recuzita formată din figurine de lut nears și dovleci cărora le curățam miezul, decupam câteva ferestre pe suprafața acestora, astfel încât să se vadă lumânările aprinse, și odată cu lăsarea întun-ricului, tot alaiul pornea cu rugăciuni cântate „plouă Doamne, plouă!” spre fântâna noastră, unde aruncam în ea florile și figurinele, ca o implorare a ploii adresată divinității.

Prețuirea apei și implicit a fântânii rezultă și din atitudinea unor oameni cu credință în Dumnezeu, care, pe 6 august, de ziua Schimbării la Față a Domnului, când la noi în comună avea loc bâlciul anual (obicei păstrat și azi), aduceau mulțimii însetate apă proaspătă transportată în butoaie de lemn de mare capacitate, fixate în căruțe trase de boi. Era de neconceput ca un moment marcant al vieții să nu apeleze din nou la fântână - moartea. Există obiceiul de nezdruncinat, ca timp de patruzeci de zile de la decesul unei persoane, un copil să aducă, înainte de răsăritul soarelui, apă de la o fântână publică și să o dea de pomană, pentru sufletul mortului, vecinilor celui decedat.

Sub aspect gospodăresc se poate spune că fântâna era în grija tuturor; con-

struirea lor se pierde în negura vremurilor, dar se știe cu precizie că cheltuielile pentru întreținere, erau obligația tuturor, în funcție de posibilitățile materiale și de numărul animalelor pe care le avea fiecare.

Tradițional, fântânile erau construite din bârne de lemn de esență tare sau bucăți mari de piatră fixate cu mortar, care la partea superioară, un metru deasupra solului, aveau o centură metalică ce dădea stabilitate construcției. Deasupra era construită din lemn, un stâlp gros, înalt de trei, patru metri, terminat la partea superioară cu o bifurcație (furcă), în care, printr-un bolț metalic era prinsă cumpăna din lemn tare, de regulă salcâm, lungă de cinci - șapte metri, prevăzută la partea din spate cu contragreutăți, iar la cea din față se găsea ciatura legată prin lumânare - o articulație mobilă a patru, cinci segmenti din lemn rezistent, gros cât să poată fi prins de palma omului.

Toată această construcție supraterană funcționa asemenei unei pârghii, unde, valoarea contragreutăților trebuia să fie aproape egală cu a ciuturii plină cu apă, ecuație menită să ușureze efortul celui care scotea apa. La fiecare fântână publică există și un jgheab din lemn scobit, cu capacitatea de treizeci, cincizeci de litri care folosea pentru adăpatul vitelor. Aceste fântâni exprimau o inginerie empirică, dar și construcții artizanale de toată admirația.

Preponderent, apa din aceste fântâni era folosită pentru consumul uman și pentru vite. Ocazional din ea scotea cantități mari de apă (în butoaie de lemn), doar pentru prepararea lutului necesar în construcția de locuințe și pentru plantarea firelor de tutun, cultură specifică ținutului nostru. Se subînțelege rolul hotărâtor al acestor fântâni în caz de incendiu. Demn de reținut este faptul că foarte puțin apa se consuma pentru întreținerea culturilor de legume din grădini pentru motivul că, până în cooperativizarea agriculturii, grădinile erau destinate întreținerii păsărilor, păstrării utilajelor agricole (căruje, sănii), nutrețurilor pentru hrana animalelor pe timpul iernii și a nelipsitei şire de paie cu care se încălzea casa în sezonul rece.

Cooperativizarea agriculturii a fost momentul zero în declinul fântânilor publice, de atunci nemaifiind animale mari în gospodăriile oamenilor, situație asociată cu lipsa pământului de la câmp unde se cultivaseră legumele, au schimbat destinația grădinilor personale din' napoia caselor, fapt care a impus forarea de puțuri personale în foarte multe gospodării, aspect care a dus la scăderea interesului pentru fântânilile publice.

Memoria colectivă păstrează și astăzi, la peste o jumătate de secol, intactă imaginea și valoarea fântânii lui Liodor, săpată în roditoarea luncă a Oltului, apa acesteia, potrivind setea celor veniți să trudească pe ogoare. Astfel de fântâni găsindu-se pe câmp, în toate tarlalele.

Există o adevărată ierarhie a fântânilor având la bază calitatea apei, gustul, proprietatea acesteia de a fierbe repede legu-

mele (fasolea), de a spăla bine rufele și în mod deosebit, debitul izvoarelor.

În fruntea acestei ierarhii se situa inconfundabil Chelestina, lucrare hidrografică, am spune de artă, realizată probabil odată cu construirea căii ferate Piatra-Olt – Caracal - Corabia. Rațiunea construirii ei a fost captarea și drenarea apelor din pânza freatică provenită din Dealul Viilor.

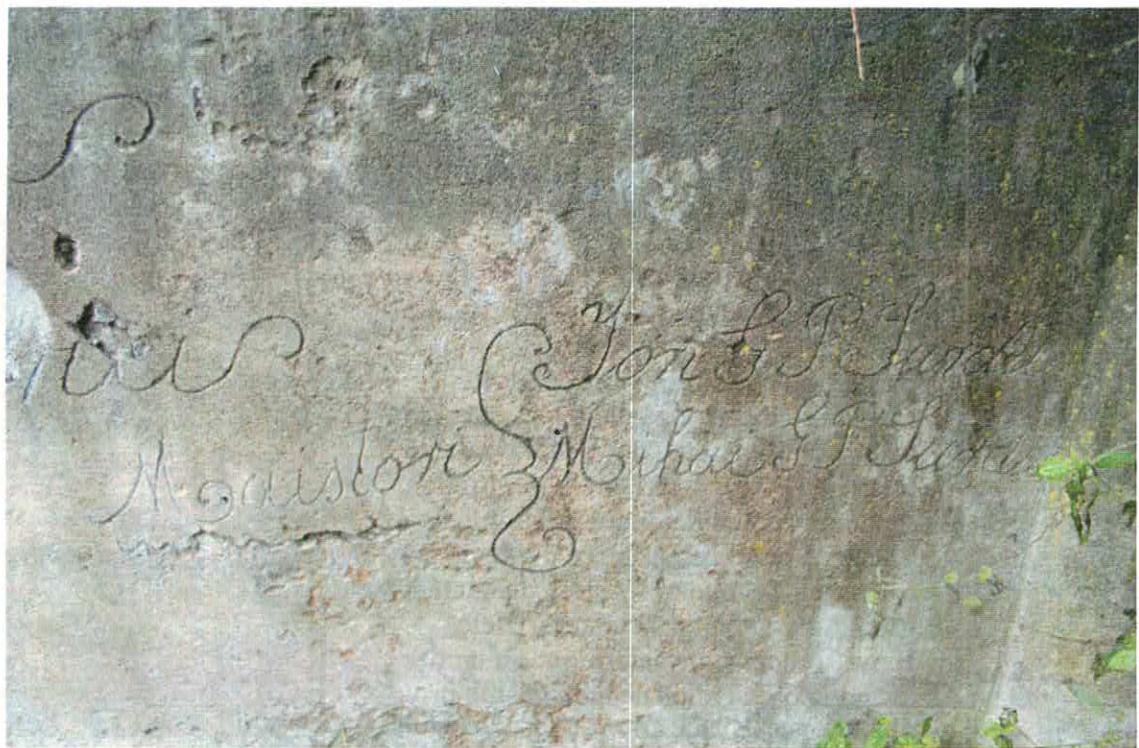
Lucrarea, firește, s-a realizat având la bază studiu și documentație inginerescă, dar pentru oameni acest aspect a trecut în plan secund, ei apreciind bogăția apei, calitatea nemaiîntâlnită, rece și cu gust plăcut, iar din punct de vedere cantitativ, suficientă să ude legumele cultivate, an de an, pe zeci de hectare.

De actualitate rămâne tabloul anilor copilariei noastre, când tot câmpul era împodobit cu pânzeturi, scoarțe, velințe și covoare țesute manual, de cele mai variate culori, modele și motive, aduse la spălat și aşezate cu migală la uscat pe covorul de iarbă verde. Era o uriașă expoziție în aer liber, care prin vastitatea culorilor sale, ne făcea pe noi copiii, să credem că suntem într-o lume de basm.

Astazi, parcă mai mult decât atunci, credem cu adevărat că a fost un basm, și vraja lui a dispărut într-o clipă. Acum acele locuri sunt o adevărată paragină, ritualul degradării le va scoate foarte cu-rând din patrimoniul acestei comunități.

Tinând cont că în anul 2013 - CHELESTINA MICĂ – se vor împlini 100 de ani de când trei strămoși de-ai noștri, cu rol de „titori” (după a lor scriere), și doi meșteri zidari, ne-au lăsat zestre CHELESTINA MICĂ, o replică în miniatură a surorii ei mai mari, este necesar ca Asociația „Pro Memoria“ să își extindă statutul și în probleme de mediu, și ulterior să contribuie la restaurarea acestor lucrări. Prin cele prezentate nu pledez pentru renunțarea la alimentarea cu apă din rețeaua modernă de care dispunem și întoarcerea la fântânile tradiționale, dar cred că avem obligația morală și obștească să protejăm și să conservăm aceste izvoare care au susținut viața pe meleagurile noastre.

Natura verde

Sorina Dude

Școala noastră este implicată în mai multe proiecte ce vizează protejarea mediului: „Școala pentru o Românie verde”, „Școli pentru un viitor verde”, „Patrula Eco”, „Colțul verde din școala mea”.

Spiritul de competiție este nemuritor și, desigur, motivant. De fapt, aceste proiecte sunt o frumoasă încercare de evidențiere a ideii că natura are nevoie de noi. Și așa se formează echipe entuziasmate și optimiste de mici detectivi gata să descopere acțiuni pozitive și negative în relația om-natură. Ei, copiii, știu din poveștile copilăriei că natura are suflet, că acolo, în mijlocul ei, trăiești sentimente puternice, de liniște, iubire, încântare.

Conștientizarea faptului că natura trebuie protejată pentru ca viețile noastre să fie mai curate, mai frumoase, mai sănătoase, este un obiectiv ce se impune astăzi când oamenii au uitat comuniunea cu natura, când orașul și industrialul au acaparat spații imense.

Liceul nostru participă cu toți elevii la aceste concursuri. Dacă ei, tinerii, vor înțelege de ce e important să avem grija de natură, atunci suntem salvați. Viitorul se întrevede verde.

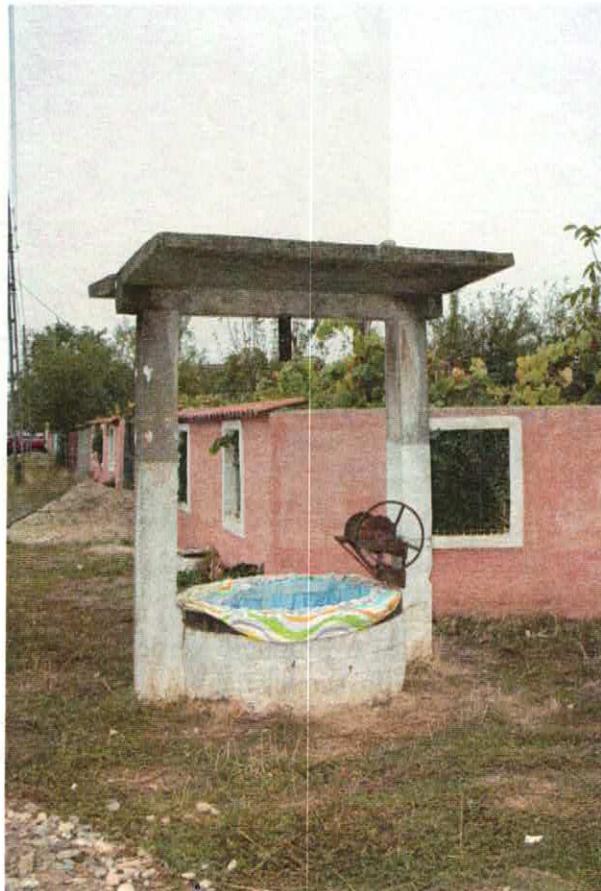
Fântâna - simbol al vieții

Fântâna, izvor infinit al apei, este un "ochi" ce unește adâncurile pământului cu lumea diurnă, ea reflectând toate căte sunt pe pământ și legându-le de lumea subterană. Apa fântânii este prima răsuflare a divinului, un orizont interior al începiturilor. Acel sunet scârțăit al ciuturii reprezintă sunetul revelației, un sunet care vestește descoperirea unei taine sau al unui mister ascuns în întuneric care iese apoi la lumină. Astfel, fântâna are o bogată simbolistică, ea fiind asociată cu apa vie care țășnește de lângă rădăcinile pomului vieții din Paradis. Apa este privită ca un simbol al creației, al vieții și este menționată și în Biblie.

Fântâna, ca element al reînvierii, al renașterii, este prezentă în numeroase basme românești, reliefând un "ochi" străin în care căutăm adevărul despre noi. În "Povestea lui Harap-Alb" scrisă de Ion Creangă, eroul trebuie să lupte pentru regăsirea sinelui, fiindcă este nevoie să accepte o identitate falsă la ieșirea din fântână. De asemenea, moartea lui este simbolică, Harap-Alb fiind înviat cu ajutorul licorilor magice: apa vie și apa moartă. Apa mai poate reprezenta și moartea, de exemplu, în unele basme sau legende, apa este lăcașul zânelor, sirenelor, nimfelor care ademeneau oamenii spre pierzanie. De altfel, și mitologia greacă prezintă un personaj intermediar al celor două lumi, Luntrașul Charon, singurul care putea trece râul Styx, râu care reprezenta trecerea spre lumea morților. În tradiția țărănească, s-a păstrat un obicei legat de acest mit, acela de a pune doi bani pe ochii răposatului. Se presupune că vor fi oferiti luntrașului pentru a trece râul. Un alt mit grecesc ne prezintă povestea lui Narcis, care s-a îndrăgostit de chipul său când și-a privit reflexia în apă. Încercând să se apropie, a căzut în apă și a pierit, însă trupul lui s-a transformat într-o narcisă. Oglinda i-a oferit o imagine inversată și, ca atare, îndepărtată de adevăratul chip al lui.

Cât despre sacralitatea fântânii, ea era nelipsită de lângă temple și alte locuri sfinte, vestind prezența a ceva prețios, sacru, ca un labirint. Așadar, fântâna simbolizează însăși viața.

Apa inepuizabilă a izvorului captat în ea și ciatura care se ridică la suprafață încet, sub scârțăitul roții sunt precum viața din care izvorăsc miracole ori mistere care se dezvăluie pas cu pas. Fântâna simbolizează atât creația, regenerarea, renașterea, metamorfoza (procese din viața omului), dar și moartea, distrugerea oamenilor și a animalelor precum pietrele de moară ce zdrobesc bobul fraged de grâu.

Cerul din adâncuri sau izvor de apă vie

Pe lângă scopul ei pământesc, fântâna a reprezentat inima satului, satul necunosător al lumii din adâncuri, ce Tânjește către lumea de sus... Ale cărui mâini ridicate spre cer visează la cele mai înalte existențe. Însă nici omul, nici privirea, nici gândul nu a atins acest ideal, atât de complex pentru aparenta simplitate a satului. Doar aruncând o privire în trecut și îmi apare în minte legenda Turnului Babel. Ce dorință! Cum de nu ne-am dat seama ca am reușit? Bătrâna fântână, cu ochiul ei rece, neclar, negru cu zvârcoliri de lumină reușește să capteze cerul ridicându-și doar privirea. Cât de frumos absurd! Nu am reușit să urcăm spre cer, dar l-am câștigat coborând în adâncurile pământului...

Ce înseamna ea? Este centrul satului, sufletul lui. Ori este un apărător ce întâmpină trecătorii la gura satului. Și ce vise a purtat ca un confident, ce iubiri a mai păstrat, cât a îngrijit ea pe îndrăgostitul ce își aștepta perechea... Nu este ea conflența dintre apa terestră și apa celestă, apa vieții și apa morții? A trăit sub însemnul purității și renașterii, al eternității și nu aş greși dacă aş spune că încă mai trăiește.

Sacrul se ascunde în simplu și primordial, în bătrâna fântână ce pare mai frumoasă cu cât timpul o îmbrățișează mai tare, în fântâna ce poartă lumina în lumea întunericului, a necunoscutului, către suflet. Ca o fecioara ea se naște, ca o fecioară își dă suflarea cerului ce îl servește, ca întreaga suflare a naturii ea renăște. Trăiește!

Marius Sima

La fântâna amintirilor

Bibiana Torcea

Într-o minunată seară de toamnă pașii mi s-au îndreptat către Costică Dănanau, un deosebit cunoșcător al tradițiilor populare, sfetnic bun la ceas de seară, amintindu-mi de bunul și regretatul meu bunic, Costică Păunică. Cu ajutorul lui nea Costică am reușit să pătrund într-o lume necunoscută, pierdută în legendă. Și totuși această lume a fost ieri, anii care ne despart de ea nu depășesc cu mult viața unui om. Poate nicio realizare din zilele noastre nu posedă o forță atât de sugestivă pentru a realiza cât de mult s-a transformat satul românesc. Schimbările s-au petrecut cu rapiditate și o amploare tulburătoare și cred că vor produce trăiri de sentimente care oricât de vii ar fi ele vor suscita un interes diferit: curiozitate la cei tineri, oarecare nostalgie la cei bătrâni, aducerii aminte și comparație la maturi.

Petrecând copilăria și adolescența în satul tradițional îți poți aminti felul cum se muncea, modul în care se confectiona îmbrăcămîntea purtată, interiorul caselor dar și construirea fântânilor și rolul lor în viața satului. Oamenii trăiau solidari unii cu alții, cu necazurile și bucuriile lor în comunitate, în cadrul cărora tradițiile se moșteneau din generație în generație iar meșteșugurile și ocupările din tată în fiu.

Astăzi fiecare gospodărie are fântâna ei. În trecut ele se construiau cu mare dificultate și cu contribuția sătenilor. Locul ales pentru construirea fântânii era stropit cu apă sfînțită și se făcea o slujbă înainte de a se începe săparea ei. Sătenii alegeau locul astfel încât fântâna să deservească cât mai multe gospodării. În Osica de Sus, s-au săpat fântâni și la „câmp”. Fântânile erau căptușite în interior cu bârne de lemn de esență tare, încheiate la colțuri, numite „cheile fântânii” după care urma ziditul cu colaci în formă de semilună, ciopliti din piatră ca să se încadreze în zidirea ei. În exterior pereții se înălțau cu un metru deasupra pământului terminându-se cu „vizura fântânii”.

Apoi urma „furca fântânii”, de 6-7 metri, dintr-un lemn de stejar sau de salcâm bine ancorată cioplită din același lemn; la capăt se atârnau greutăți din fier sau piatră pentru a fi mai ușoară scoaterea ciuturii din apă.

„Lumânarea” trebuia să fie foarte lungă, subțire făcută din lemn pentru a ajunge la apă. Ciatura era din lemn prinșă cu cercuri de șină de jur împrejur.

Lângă fântână se găsea totdeauna un jgheab făcut dintr-un trunchi de copac scobit în interior, pentru adăparea animalelor.

După terminarea construcției fântânii se arunca în ea un ban de argint, „un glod” de sare și unul de var nestins.

„Sleirea fântânii” presupunea scoaterea apei din ea pentru a veni numai apa curată (desfundarea izvoarelor).

Nimeni nu bea apă din fântână, înainte ca preotul să o slujească. Lângă furca fântânii se ridică o cruce. În apă se arunca sare și un fir de busuioc.

Fântâna își avea rolul ei foarte important în viața comunității, de ea fiind legate diferite obiceiuri populare:

„Udatul” mireselor

Duminică dimineața, după ce bradul era împodobit, întregul alai de fete și flăcăi însoțite de lăutari pornea „la udat” la a treia fântână din sat, de la casa miresei, spre răsărit. Mireasa și flăcăul ce purta bradul, cu o găleată goală, în care puneau bani și un buchet de busuioc, și prin toarta căreia era trecut un prosop se duceau la fântână. Aici, scoteau de trei ori apă și umpleau găleata. Mireasa stropea cu busuiocul sănii cele patru zări și o răsturna cu piciorul drept de trei ori. Se făcea o horă în jurul vasului cu apă, pe care flăcăii o învârteau de trei ori în mod simbolic, alaiul se întorcea pe alt drum, la casa miresei.

Apa cu rol purificator și de fertilitate era prezentă în ritualurile de nuntă ca și în cazul altor obiceiuri populare.

Astăzi mai sunt în uz puțin peste zece fântâni publice din cele cincizeci și cinci existente în trecut.

„Muma ploii”

Când din cauza secetei prelungite recoltele erau în pericol și ploaia întârzia să apară, câțiva copii cu vîrstă între 7 și 9 ani, puri, fără păcat făceau din lut două păpuși: „muma ploii” și „tatăl soarelui”, cu credința că Dumnezeu se va îndura și va aduce ploaia. Se aduceau lumânări și mama ploii era jelită: A murit mama ploii

Și a-nviat tatăl soarelui
Plouă, Doamne, plouă!

Că fântânilor au secat
Și porumbul s-a uscat
Plouă, Doamne, plouă!

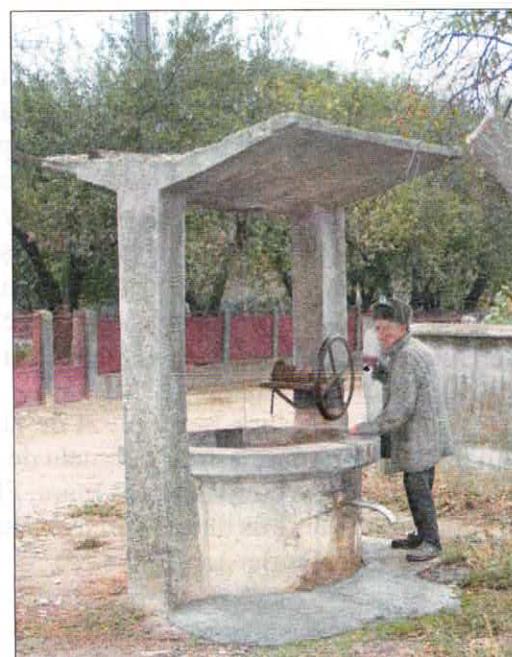
Dă-ne Doamne cheile
Să descuiem ploile
Să curgă jiroaiele
Să facă bucatele.
Plouă, Doamne, plouă!

Muma ploii și tatăl soarelui erau duși la fântână. Aici, după ce se ocosea fântâna sănii, mama ploii era lăsată în jgheabul din care beau apă vitele până se stingeau lumânările, apoi era îngropată într-un loc curat, lângă fântână iar tatăl soarelui se arunca în fântână. Copiii, în drumul lor către fântână erau udați de localnici.

„Scăldatul mortului”

Fântâna era prezentă și în ritualul morții. Moartea a generat numeroase credințe menite să ușureze această plecare a omului într-o lume necunoscută. Cei care participau la „scăldatul” mortului mergeau la fântână să ia apă, fără să vorbească, întorcându-se apoi la casa mortului unde avea loc „scăldatul”. De la data morții și până la săptămâni, o fetiță cu vîrstă de până la zece ani scotea apă de la o fântână din care băuse mortul și ducea la trei case câte o căldare.

În lumea satului, obiceiurile și tradițiile erau respectate cu sfîrșenie. Astăzi, o parte din ele s-au pierdut în negura vremii.

Lisandra

Ioan Paul Popescu

La vreme de toamnă târzie, a plecat să-și trăiască veșnicia în Casa Domnului, Lisandra, soția lui nea Mișu lui Gâje și mama poetului din Vlăduleni, Marian Drăghici.

Lisandra, împreună cu soțul ei Mișu, au creat o familie iubitoare de Dumnezeu și, în calitate de practicanți ai ramurii baptiste a creștinismului protestant (adventism)

au pus în viața lor, pe primul loc, munca.

Cultul muncii promovat cu asiduă și trudnică dăruire, a făcut din familia Lisandrei un model de toleranță creștină, dar mai ales un model de viață remarcabil și demn de urmat.

Profound iubitoare de oameni, manifesta multă fermitate ori de câte ori avea impresia că valorile creștine sunt încălcate. Iată un exemplu: cu doar câteva luni înainte de-a ne părăsi s-a întâmplat s-o întâlnesc în cimitir. Mă aflam la mormântul răposatei mele soții. S-a apropiat de mine și m-a întrebat dacă știu unde sunt mormintele socrilor mei (Ionel și Ana Mitran). Sigur că știam, doar eu i-am înmormântat. A ținut să-mi spună cât de neîngrijite (uitate) sunt mormintele lor. M-am îmbujorat de rușine. Avea atâtă dreptate.

Ajung rar la Osica, iar trecerea mea prin cimitir se rezuma doar la a pune o lumânare aprinsă pe mormintele familiei și ale câtorva din cei pe care i-am prețuit și nu mai sunt. Știu că, acum, Dumnezeu îi veghează veșnicia în mult meritata odihnă.

Nea Bebe cismarul

Ion Surdu

În ziua de 8 septembrie a anului curent, dintre noi a mai plecat un veteran la ceruri. Dumnezeu i-a hărăzit o viață lungă, liniștită, în care s-a bucurat de respectul și aprecierea tuturor consătenilor săi. Nea Bebe cismarul, cum a fost cunoscut de toate generațiile, a fost un om cinstit și discret. Într-o viață de om n-a supărat pe nimeni, nici chiar cu privirea. Era blajin și foarte conștiincios.

Și-a câștigat pâinea sa și a familiei „pingelind tot satul“. Pantofii croiți și cusuți de mâna sa îi concurau pe cei de firmă. Și-a crescut și educat, conform sie, și cele trei fete care au probat, la rândul lor, aceleași calități.

Ultimele luni, s-a topit zi de zi asemeni unei lumânări, la fel de discret precum trăise. A drămuit, astfel, fărămele de viață care îi rămăseseră, încât să-i ajungă pentru ultima întâlnire cu frica sa cea mare, Florina, plecată peste mări și țări, în Australia. Cu puțin timp înainte de ultima suflare, speranța i-a fost răsplătită. Dumnezeu sa te odihneasca, suflet nobil!

La umbra stejarilor

Comandor av. (r.) Ion Surdu

În ziua de 22 iulie anul acesta, împreună cu prof. Ion Sârbu, am avut onoarea să-l vizitez pe domnul Ion Boștină, veteran al celui de-al doilea război mondial, cu prilejul zilei sale de naștere. A înălțat 95 de ani! Discuțiile s-au purtat în curtea acestuia, la umbra unor falnici stejari, plantați cu mâna sa, în tinerețe.

Nea Onică, pare ancorat în viitor și după cum se prezintă este hotărât să bată suta. Deține în familie rolul prim, dumnealui stabilind normele de promovare pentru cei tineri. Grădina din ‘napoia casei, aproximativ cincisprezece ari, este în exclusivitate în responsabilitatea sa, celorlalți revenindu-le câmpul ce se deschide larg spre lunca Oltului.

Era firesc să depănăm amintiri și dânsul a început cu premilitara, desfășurată în '38 sub comanda învățătorului Nicola din Mărgheni, ofițer în rezervă. N-a reținut prea multe din aceasta, dar de acolo a plecat cu o dorință năvalnică – văzuse în grădina învățătorului un colț de rai cu multe și alese flori, pomi altoiți și viață de vie – să reproducă la el acasă întregul tablou.

A fost obligat să mai aștepte. Războiul avea prioritate.

Din colțul de rai la care a visat, s-a trezit la Cotul Donului, dar a avut zile să trăiască și să se întoarcă la ai săi. Războiul nu numai că nu l-a învins, dar nu i-a omorât nici visul, ci doar i l-a făcut mai puternic. A marcat întoarcerea sa acasă, cu plantarea unor stejari, dintre care câțiva, îl mai răsplătesc și acum cu umbra lor.

Despre viața sa spune că a fost cumpătată, mâinile i-au fost de aur, lucrând dulgherie, fierărie și tot ce presupune într-o ogrădă.

Despre front, spune că a avut noroc, și acum știe clar că întotdeauna „glonțul care te lovește nu-l auzi“.

Câteodată, în meditațiile sale, îl întreabă pe Dumnezeu: „Doamne, ce ai vrut cu mine de mi-ai dat atâtea zile?“

L-am lăsat în grădină, cinstindu-l cu o linguriță de miere și o cupă de șampanie, cerându-i ca la înălțarea sutei, să ne spună ce i-a răspuns Domnul.

La mulți ani, nea Onică!

S-a scurs un an de la trecerea în eternitate a Ceciliei Păun

O fotografie grăitoare, o lacrimă prelinsă

Teodor Firescu

Când amintirile se-adună de-a valma și se îmbulzesc în libertatea lor de timp și de spațiu, nu-ți rămâne altceva de făcut decât să lași melodia aceea, dulce și aromitoare, să-și caute tonuri potrivite pe harfa unui suflet plecat din concert.

Ce poți alege din decupajul imaginilor și șoaptelor vârstelor? Ehe! Trecute vieți de domni și domnițe!

În 1972, coboram treptele Universității din Craiova, știind ce terminale de aterizare ne fuseseră hărăzite, fără a avea bănuiala și nădejdea că zborurile noastre se vor mai întâlni pe orbita existențială. Ne rămăsesera doar fotografiile ca un stop cadru al eternității. și iată că într-o asemenea imortalizare, desprinsă din albumul familiei studențești, mă aflam alintându-mă în brațele prieteniei întinse, cu dragoste, veghe și protecție de Cici Păun. Îmi amintesc că atunci când „pozarul” de ocazie își potrivea diafragma și timpul de expunere, profitând de generosul fapt al zilei, am psalmodiat blagian:

„... (acum) când stau culcat cu capu-n poala ta
îmi pare;
că ochii tăi, adânci, sunt izvorul
din care tainic curge noaptea peste văi
și peste munți și peste șesuri,
acoperind pământul
cu-o mare de-ntunerie. Aşa-s de negri ochii tăi!”

Ce fel de prietenie m-a legat de Cici Păun? Nicicând și nicicum n-oi ști să spun! Este că și cum ai privi spre ceva fără de margini și fără de sfârșit!

ștui doar că, mai târziu, pe când lucram la Slatina, în sistemul organizat al Culturii, îmi făceam, ades, drum la Osica, în interes de serviciu, trecând mai rar pe la Primărie, pe la Căminul Cultural, pe la Bibliotecă (unde lucrurile mergeau întotdeauna bine) și din ce în ce mai des pe la Cici pentru a reînvia, prin gânduri, prin euvinte și prin tăceri, vremurile de altădată fremătânde de nădejdi și de visuri.

Ne întorceam „În ambianța primitoarei sale case, în cărți și ne simțeam bine! Din lumină se făcea și mai lumină încât într-o aureolată atmosferă, cutezam să credem că:

„și noi vom fi, la rândul nostru,

Sfinți,

Rugându-ne ca pământul

Să rămână rotund și binecuvântat

În continuare”.

După 26 de ani (adieă în toamna lui 2010) am reîntâlnit-o pe Cici în aula Universității care ne crescuse. Bucuria revederii a fost scurtă fiindcă mi-a pus, retrospectiv, o întrebare de-a dreptul năucitoare:

- Ce-ai vrut să spui, atunci, cu sfinții aceia?

- Nimic! Vorbeam în dodii poetice!

- Bine! Cred că o să aflu despre ei înaintea ta!

Râmnicu Vâlcea, 5 decembrie 2012

Sfântul Andrei - Apostolul românilor

Preot Daniel Preda

Dragii mei,

În calendarele noastre ortodoxe, ziua de 30 noiembrie este zi de pomenire a Sfântului Andrei, fiind trecută cu litere roșii (+), ceea ce înseamnă zi cu „ținere” pe întregul cuprins al țării. Acest lucru însemnând pioșenia poporului român pentru cel ce a predicat Evanghelia și la noi, împreună cu alte ținuturi care i-au căzut la sorti atunci când Apostolii au plecat în misiune. Înțelegem de aici, în pofida tuturor vitregiilor istoriei și răutății lumii, creștinii ortodocși, de 2000 de ani, au rămas statornici în vatra străbună, unde a ars permanent candela credinței și au stat neabătuți în învățătura măntuitorului, transmisă de Sfântul Andrei și apoi întărită de ucenicii Sfântului Petru și Pavel. Paznicul de astăzi adună în cuget curat pe toți românii de pretutindeni rostind numele întâiului părinte sufletesc: Andrei!

devine din simplu pescar un mare „pescar de oameni”.

Să ne întoarcem la alegerea sa de a predica Evanghelia și la noi. După pogorârea Sfântului Duh, sorții au căzut pe Andrei să propovăduiască în Asia, portul Evxin (Marea Neagră), sudul Dunării. A umblat din cetate în cetate învățând despre Dumnezeu, despre dragostea față de El și aproapele. A suferit și multe necazuri, în cetatea Sinope a fost torturat de cei ce locuiau acolo, a fost bătut cu lemn și pietre și s-a lepădat departe de cetate, dar el s-a arătat cu totul întreg și arătos de răni, cu harul învățătorului și Măntuitorului său.

Tradiția arată că Sfântul Andrei și-a făcut o locuință în peșteră (Valea Casimcei), dar mai sigur la Basarabi-Murfatlar, unde s-au descoperit celebrele biserici creștine. De aici a plecat în alte părți ale Imperiului Roman. În anul 87, în luna a noua, în ziua de 30, a trecut la Domnul. Moartea sa avea să fie groaznică, a fost răstignit pe o cruce din lemn de tei în formă de x șiind pus cu capul în jos. Semnul crucii sale devinind semn de atenție, de pericol și groază până astăzi, întâlnindu-se la trecerea de cale ferată. Pentru fiecare din noi, pomenirea Sfântului Andrei înseamnă încă o lumină în candela de mai bine de 2000 de ani a neamului românesc. Astăzi moaște din trupul său se găsesc la noi în Mănăstiriile Hurezi, Neamț, Secu.

Să ne rugăm permanent întâiului chemat să mijlocească înaintea lui Dumnezeu pentru sufletele noastre să avem pace, liniște, înțelepciune și sănătate. Amin

ITALIA – în căutarea spiritului latin

Ana Claudia Pîrvu

Academicianul Eugen Simion spunea că pentru noi, români, “spiritul latin înseamnă o cultură, o tradiție spirituală, o cultură matrice și un mare număr de culturi cu rădăcini în latinitate.”

Am pornit la drum spre Italia cu gândul de a descoperi această matcă și de a reînvia spiritul latin, de a mă regăsi în ceea ce reprezintă el: echilibru, imaginație, creativitate, contemplație, grandoare. O misiune deloc dificilă, căci cu fiecare loc străbătut am înțeles pas cu pas esența culturii latine – “o cultură care primește, care transformă”.

Un prim popas, Veneția, un oraș care își reflectă opulența și fantezia în canalele pe care alunecă enigmatic ca o canțonetă italiană gondole pline cu turiști dormici de aventură. Mă opresc pentru o vreme în Piața San Marco depre care Napoleon spunea că este “cel mai frumos salon de recepție din lume”, după care mă îndrept spre Palatul Dogilor, o fantezie gotico-renascentistă din marmură albă și roz ce-și ascunde misterele în apartamentele dogilor și pasajele secrete spre camerele de interogare și închisoarea din care celebrul Casanova a evadat deghizat sub o mască venețiană. Călătoria continuă apoi spre Verona. De la balconul Juliettei mitul se transformă într-o aventură romantică, o dragoste de dincolo de mormânt la care toți călătorii se vor părtași.

Italia fascinează și surprinde. Descoperi ascunse și suspendate în timp orășele ca Orvieto al cărui dom veghează străzile labirintice pline de flori, magazine de suveniruri și gelaterii cu îmbietoare arome de fructe de pădure și pepene galben sau încremenitul Pompei, orașul care într-o zi a înceitat să mai respire. Străzile lui “au o pace rustică” ce se aşterne pe un imens cimitir cu fresce, figuri contorsionate de durere, cadrane solare sfărâmate și topite.

Drumul mă poartă apoi spre Roma, “Cetatea Eternă” care s-a autointitulat “Caput mundi”. și poate pe bună dreptate. Nicăieri în altă parte nu poți simți măreția antichității și fervoarea renașterii ca la Roma, ea însăși un muzeu în aer liber. E o călătorie în timp, o coborâre treaptă cu treaptă a istoriei. Din spatele unei clădiri moderne răsare o Romă a lui Cicero, a lui Rafael, a lui Michelangelo. Octavian Paler spunea că “Roma îți oferă șansa rară de a parurge în spațiu istoria. Uneori pe același stradă.”

Seara coboară liniștit peste forumul roman de unde se înalță semeajă Columna lui Traian în vârful căreia se află statuia din bronz a Sfântului Petru. Friza continuă sub

formă de spirală imortalizează prin sculpturi surprinzătoare campaniile victorioase ale împăratului Traian în Dacia. Îi aparțin. Tresor și simt cum parcă grandoarea planurilor arhitecturale ale împăraților romani se regăsește în fiecare coloană corintică, arc de triumf, boltă și statuie, înroșite acum de soarele care apune.

Puțin mai departe, tăcut și întunecat se înalță Colosseumul, simbolul măreției și tragismului văzute de la loja imperială de mulțimea hrănitară cu pâine și circ. Acum, spunea Octavian Paler “arena a rămas goală ca un crater de vulcan stins.”

Mai urc o treaptă. Spre Panteon. Dintr-un Oculus magic se cerne o lumină palidă ce cade pe mormântul pictorului Rafael dezvelind epitaful “aici se odihnește Rafael, de care natura se temuse, pe vremea când acesta trăia că o să o întreacă, iar acum că e mort, se teme că va muri și ea.”

Luminile se aprind una câte una. Fântânile Romei curg discret peste dantelării de marmură albă, hypnotizând călătorii obosiți. Clădiri vechi și piațete se topesc în lumina de miere într-o atmosferă elegantă, boemă, cosmopolită. Bizantinul, goticul și barocul se estompează pentru o clipă ca apoi să renască și să strălucească din nou. O aromă de espresso răzbăte din Café Greco, amintindu-mi de locul favorit de întâlnire al marilor artiști italieni și străini din secolul al XVIII lea.

Istoria se aşterne în straturi, apoi se retrage discret din stradă și din piețe spre muzei, galerii, bazilici și biserici. Din tablouri, fresce, mozaicuri, vitralii și bazoreliefuri, îngeri rubiconzi și trandafirii coboară pe scări de matase albă printre statui, ornamente și lumânări.

Din când în când flashul unui aparat de fotografiat le întrerupe zborul în încercarea de a-i confisca și păstra. Păgâni și creștini se întâlnesc în catacombe și par să întrebe fiecare călător în parte... QUO VADIS?

Chiar aşa... quo vadis? Vatican. Un stat independent al cărui suveran este Papa, situat pe malul drept al Tibrului, locul în care primii creștini, inclusiv Sfântul Petru însuși, au fost torturați.

Rafael, Bramante, Peruzzi, Michelangelo împreună cu mulți alți artiști au creat o fuziune uluitoare a renașterii și barocului menită să sărbătoarească sacralitatea Bisericii Catolice. Aici, în Bazilica San Pietro, o regăsesc ca pe o bijuterie din marmură, statuia Pieta a lui Michelangelo despre care Octavian Paler spunea că este “o durere albă. O durere aproape diafană, putând să privească moartea cu seninătate.”

Sub crucea altarului, în Criptele Vaticanului, își dorm liniștit somnul de veci în sarcofaguri de marmură și piatră papii și primii creștini. Doar Capela Sixtină, ca o biblie în imagini, lasă să se strecoare din paradisul austero al lui Michelangelo fumul alb, semn că noul papă a fost desemnat.

Părăsesc Roma cu sentimentul francezului care spunea că “Partir, c'est mourir un peu” și în drumul spre Napoli mă opresc pentru câteva ore la Tivoli – un colț de rai într-o grădină renascentistă din secolul al XVI lea, un joc de lumini ce invadează grote imaginare din care statuile se strecoară enigmatic printre vegetație, iar apa tâșnește din două în două ore și se însuflătește și începe să cânte. Din bazinul central ca o imensă cupă de cristal, apa se revarsă ca o șampanie spumoasă de curcubeu.

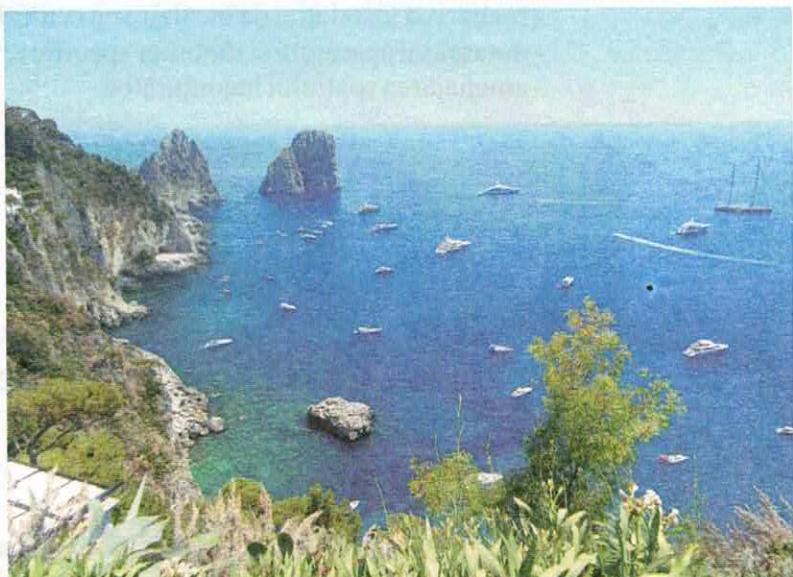

Câteva clipe de respiro ca un preludiu pentru celebrul "dolce far niente" al unui Napoli gălăgios, vesel, superstițios, temperamental și plin de poftă de viață, căruia î se potrivesc perfect versurile unui cântec de carnaval "Cine vrea să fie vesel, fie./De mâine nu mai e sigur nimic."

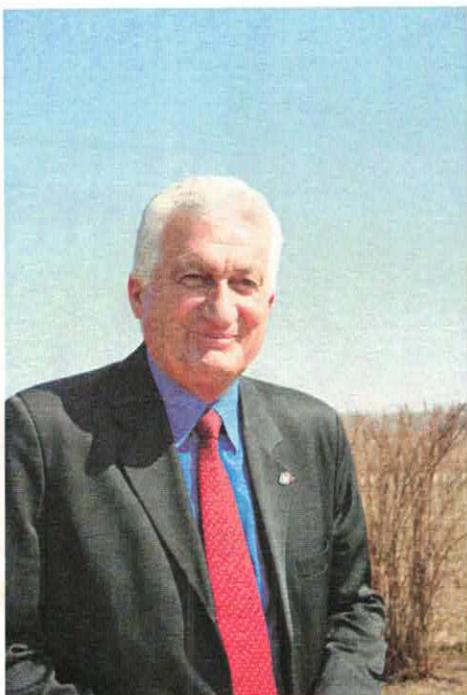
Ferryboat-ul mă duce apoi spre insula Capri, o bijuterie fixată într-o mare de turcoaz. Valurile se sparg de ţârm și iahturi luxoase alunecă ușor. Prin grădinile lui Augustus vântul cu un gest aristocratic parfumează aerul cu "Chartusia."

Italia este o destinație pentru spirit, o redescoperire de sine și a identității culturale, este calea regală către o viziune umanistă care străbate istoria, prinde rădăcini și dăinuie. Italia este o călătorie care nu se sfărșește niciodată.

Din administrația publică locală

Primar Ion Ciocan

Comuna Osica de Sus a fost inclusă într-un G.A.L. (Grup de Acțiune Locală) numit Plaiurile Oltului, alături de alte 10 localități învecinate în vederea accesării de fonduri europene destinate dezvoltării comunităților locale.

Având în vedere valoarea de circa 100 000 euro care poate fi accesată, Consiliul Local a optat pentru reabilitarea și modernizarea Căminului Cultural. Amploarea lucrărilor ce urmează a fi executate depășește valoarea de 100 000 euro, diferența de aprox. 150 000 euro urmând să fie suportată din bugetul propriu al comunei.

Procedura de achiziții lucrări va fi demarată probabil în luna martie 2013, ceea ce ar crea posibilitatea finalizării lucrărilor cel mai târziu în toamna anului 2014.

Proiectul de reabilitare și modernizare a căminului cultural cuprinde:

- construirea șarpantei și învelitorii (din țiglă tradițională);
- schimbarea tâmplăriei;
- refacerea și modernizarea sălii de spectacol, (inclusiv scena) precum și a camerelor anexe;
- construcția unui grup sanitar;
- realizarea instalației de încălzire cu centrală proprie;
- dotarea cu aparatură și mobilier specifice;
- amenajarea spațiului înconjurător.

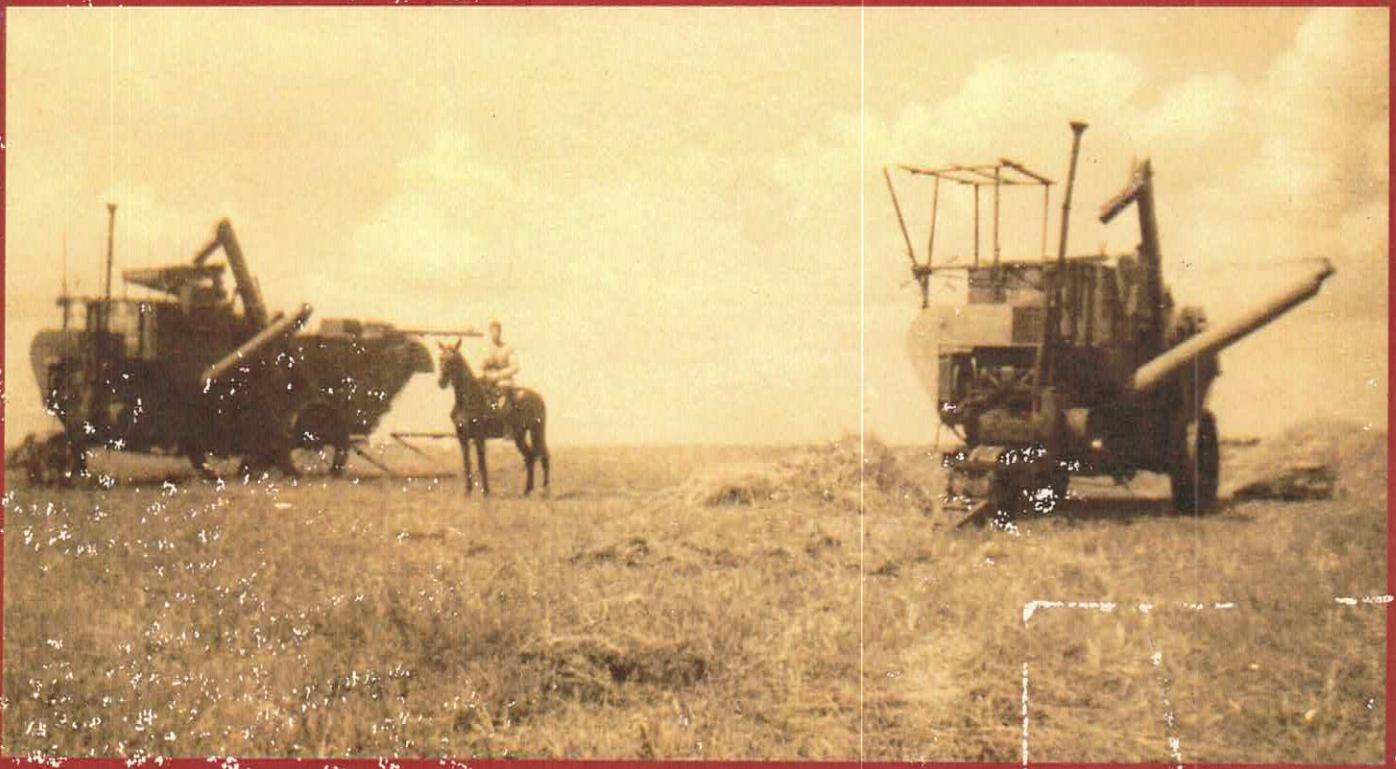
Prima donație în valută făcută în contul PRO MEMORIA de Florina Curtu, născută Badea, din Adelaide - Australia

Chipul cântăreței de operă, soprana Melba este imprimat pe bancnotă

Locatul de biserică. Sf. Vasiliu
Biserica de zid. Tîrd Română
porohie I^o

Dotor Leed

Rădacinile nu se văd dar fără ele nimic nu poate ființa